

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝ. ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΕΥΧΟΣ 112^{ΟΝ}

26 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1926

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Δ. ΓΟΥΝΑΡΗ

Φυλλάδιον 2^{ον}.

Κύριον άρθρον.—Επὶ τῆς κατστάσεως.

Ἐξωτερικὴ ἐβδομάς.

Ἐσωτερικὴ ἐβδομάς.

Γουλιέλμου Χοεντσόλερν.—Ιουδαϊσμός καὶ Χριστιανισμός.

Γεωργ. Σκαλιέρη.—Τὸ ἔργον τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας.

Ι. Π. Χρυσανθοπούλου.—Ἡ μεταφραστικὴ τέχνη.

Οἱ ὑπάλληλοι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Δραχ. 150

ΕΞΑΜΗΝΟΣ " 75

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικῶς) £ 1

" ΑΜΕΡΙΚΗΣ Δολλάρια 5

Ἐξάμηνοι ἀνδρομαὶ Ἐσωτερικοῦ καὶ τρίμηνοι Ἐσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΙΜΑΤΑΙ ΠΡΑΞΙΜΑΣ ΤΡΙΣ

— Διὰ δημοσιεύσεως ἀποβλῶν ἰδιωτικῶς συμφορῶν.

Τὰ ἐμβλήματα ἀποστέλλονται δι' ἑπταμήνου πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

Διὰ πᾶσαν ἀναγκασίαν περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου ὁ κ. κ. συνδρομητὴς παρακαλεῖται ν' ἀπευθίναται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Θ "ΤΙΤΑΝ"

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3.000.000 ΔΡΑΧ.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 6-54

Τηλεγραφική Διεύθυνσις

"ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ ΑΘΗΝΑΣ"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33 ΤΗΛ. ΑΡΙΘ. 5-77

Τραπεζα φορτώσεων ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Τηλ. Αριθ. 273

Τσιμέντα «Τιτάν» τύπου «Πορτλάν» (Ciment artificiel Portland) ανταποκρίνονται εις τους αυστηροτέρους επιστήμους κανονισμούς των πεπολιτισμένων Κρατών δι' έργα εκ Μπετόν πάσης φύσεως.

Béton armé λιμενικά πλακοποιία, επιστρώσεις, υποστρώσεις οδών, κατασκευή πλίνθων (τούβλων) και δγκολίθων (άγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Ρύκλωψ». Ειδική κονία, κατάλληλος διά την παρασκευήν υδραυλικών άμμοκονιαμάτων διά συγθήεις λιθοδομάς ή πλινθοδομάς, αντικαθιστώσα με πλείστα όσα προτερήματα τα άμμοκονιάματα εξ άσβέστω.

Πολύ ταχύτερα πήξις. Άσυγκρίτως μεγαλειτέρα άντοχή, όθεν: Ταχύτης εκτελέσεως. Σημαντική ελάττωσις του πάχους των τοίχων, ήτοι: Κέρδος εις χρήσιμον χώρον και οικονομία εις εργατικά και δγκαν λιθοδομής.

ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ ΔΙ' ΕΡΓΑ ΛΙΜΕΝΙΚΑ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

33 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΕΙΣ ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΩΜΟΠΟΛΕΙΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Χημικά λιπάσματα.—Ειδικά σύνθετα λιπάσματα διαφόρων τύπων διά πλάσαν εν γένει καλλιέργειαν και άπλā (άζωτογον, υπερφωσφορικά, κάλιοχα).

Οξεία.—Θεικόν, Νιτρικόν, Υδροχλωρικόν θεικός αίδης, Περονόσπορην.

Είδη Υαλοφυείου.—Υαλοκίτρινες κοιναί (τζάμια), επιτραπέζια είδη, Φιάλαι παντός είδους, Λαμπίανα, κ.λ.π.

Η Έταιρία έχει ιδιαίτερον τμήμα ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΝ το όποιον παρέχει δωρεάν, προφορικώς ή δι' αλληλογραφίας, πλάσαν πληροφορίαν δι' όλα τα γεωργικά ζητήματα και ειδικώς διά την χρήσιν των χημικών λιπασμάτων της.

ΕΤΟΣ Γ'.

26 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1926

ΤΕΥΧΟΣ 112ον

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

Διευθυντής:

ΙΩΑΝ. ΜΑΛΛΩΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

24 Δεκεμβρίου 1926

ΑΝΕΥΛΑΒΕΙΑΙ

Η Βουλή επέκρινε διά σχετικής πλειοψηφίας, μειοψηφούντων 58 μόνον βουλευτών, την πράξιν της κυβερνήσεως Κονδύλη, δι' ης απέκλεισθησαν των εκλογών οι ύπουργοί της Παγκαλικής περιόδου. Όσον και αν εκηρύχθημεν κατά των στρατιωτικών δικτατοριών και της αυθαιρεσίας των κυβερνησάντων δι' αυτών, ή απόφασις αυτή της Βουλής, αναιρούσα την αρχήν, ότι οι πολιτικοί άνδρες κρίνονται διά τας πολιτικές πράξεις των μόνον παρά του Λαού, θα μās εύρη δαφνουόνας και επ'κριτάς αυτής. Σώμα Λαϊκόν ή Βουλή, δεν δύναται ν' αναίρεση τον άγραφον και γραπτόν νόμον, ότι οι πολιτικοί άνδρες κρίνονται και δικάζονται υπό του Λαού, όστις είναι υπέρτατος δικαστής αυτών και των πράξεών των. Εάν οι πολιτικοί ύπουργοί της Δικτατορίας ήσέβησαν προς τον Λαόν και τας ελευθερίας του, άρμόδιος μόνον ο Λαός είνε να τους καταδικάσῃ εις πολιτικήν άφάνειαν και περιφρόνησιν, ή να τους άμνηστεύσῃ. Ούτε οι στρατιωτικοί παράγοντες, ούτε αι κυβερνήσεις των δικτατόρων, ούτε στρατιωτικά τακτικά ή έκτακτα δικαστήρια δικαιούνται να κρίνουν πολιτικούς άνδρας διά τας πράξεις των, διότι τοϋτο αποτελεί αναίρεσιν του δόγματος περί λαϊκών και πολιτικών ελευθεριών και κατάλυσιν παντός κειμένου νόμου και αυτου του κοινοβουλευτισμοϋ. Και διά τοϋτο ή απόφασις της κυβερνήσεως Κονδύλη, επίσης δοσιλόγου άπέναντι του Λαού περί άπαγορεύσεως εις τους παγκαλικούς ύπουργούς να πολιτευθοϋν, όχι μόνον δεν έπρεπε να επικυρωθῇ υπό της Βουλής, αλλ' επέβάλλετο και ν' άποκρουσθῇ κατηγορηματικώς παν τοιοϋτον δικαίωμα εις ύπηρεσιακάς κυβερνή-

σεις, πολύ μάλλον όταν εύρέθησαν Δικαστήρια ν' άρθώσιν υπέρ την πίεσιν της στρατοκρατίας και ν' άπορρίψουν την πράξιν της κυβερνήσεως εκείνης. Εις την Βουλήν της 7ης Νοεμβρίου, Βουλήν αναθεωρητικήν μάλιστα επέκράτησαν μόνον πείσματα και στεναι άντιλήψεις, ίσως επηρεασμένοι εκ του προσφάτου παρελθόντος. Και αποτέλεσμα τούτων υπήρξεν ή επικύρωσις της κονδυλικής πράξεως, ήτις όμως αποτελεί και καταδίκην του κοινοβουλευτισμοϋ και άπεμπλήσιν δικαιωμάτων, τα όποια εκ του Λαού άπορρέοντα και εις αυτον άνήκοντα, ώφειλον να ήσαν σεβαστά. Θα μείνη όμως διά την ιστορίαν, ως επαρκής διαμαρτυρία και ως εκδήλωσις της λαϊκής γνώμης κατά των τοιοϋτων μέτρων, ή αρνητική ψήφος των πεντήκοντα και όκτώ Βουλευτών.

Η ΓΑΛΗΝΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟΝ

Παρά τας μοιραίς άτελείας του διά την Στρατιωτικήν άποκατάστασιν υποβληθέντος εν τη Βουλή ψηφίσματος, τοϋτο εν τέλει έψηφίσθη. Η Βουλή άντελήφθη την έπιτακτικήν άπαίτησιν του Λαού να γίνη εν σιονδήποτε βήμα προς άνόρθωσιν των στρατιωτικών έρείπων, και ήκολούθησεν αυτήν. Και ή αρχή είνε το ήμισυ του παντός. Ημείς δεν έθεωρήσαμεν ότι ήτο καιρός και περιστάσις να επιζητήται το τέλειον, και διά τοϋτο εκηρύχθημεν υπέρ του ψηφίσματος, όπως είχε διατυπωθῇ κατόπιν μακράς προσυνηγορίας των αρχηγών, των πολιτικών κομμάτων. Αλλά και δι' άλλον λόγον εκηρύχθημεν υπέρ αυτου και επεκρίναμεν την σχολαστικήν διονύχσιν του παρά τινων εκ των ρητόρων της Βουλής. Διότι έχομεν την γνώμην, ότι σήμερον ή στρατιωτική ά-

Πληροφορία περί καθεστωτικού κινήματος εν Λιθουανία και επικείμενης πολεμικής συρράξεως προς την Πολωνίαν υπερβολικώς διαβιβασθείσα φαίνονται κατά πολύ μακράν της

αληθείας. Πρόκειται μάλλον περί καθαρώς κυβερνητικής κρίσεως μη ενδιαφερούσης την ευρωπαϊκήν δημοσίαν γνώμην.

PROBUS

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ Βουλὴ διέκρινε τὰς ἐργασίας της τὴν παρελθούσαν Τετάρτην, λόγῳ τῶν ἑορτῶν, ἐν μέσῳ θορύβου καὶ διαμαρτυριῶν τῶν βενιζελικῶν βουλευτῶν, καὶ ἰδίως τῶν ἀντιπροσώπων τῆς στρατοκρατίας, κατὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀποστρατείας τοῦ στρατηγοῦ κ. Ὀθωναίου. Ἡ ἐκδόσις αὐτῆς τῶν βουλευτῶν, τῶν δουλευόντων εἰσέτι εἰς τὰ καλεῖσματα τῆς στρατοκρατίας, ἀποτελεῖ δείγμα τῆς σφοδρῆς εἰσέτι ἀνωμαλίας. Παρὰ τὰς διαβεβαιώσεις τῶν κυβερνούντων καὶ αὐτοῦ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, αἱ κινήσεις τῶν στρατοκρατῶν δὲν ἔπαυσαν, καὶ προσπαθεῖται καταβάλλονται ἵνα ματαιωθῇ τὸ ἔργον τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως καὶ παρεμποδισθῇ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων τοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου περὶ ἐκκαθαρίσεως τοῦ στρατεύματος. Πρωτόκολλα πάλιν περιφέρονται μεταξὺ τῶν φρουρῶν πρὸς ὑπογραφήν, συνεννοήσεις διεξάγονται, οἱ περὶ τοὺς κ. κ. Πλαστήραν, Ὀθωναῖον καὶ Κονδύλην ἀξιωματικοὶ κινούνται μυστηριωδῶς, αἱ ὑποποτὶ ἐπισκέψεις τοῦ κ. Παγκάλου ἐξακολουθοῦν, εἰς τὴν Βουλὴν κατατίθενται ἐπερωτήσεις περὶ συσκέψεων ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ καὶ ἐν γένει οἱ μέχρι τῆς χθὲς «παράγοντες» προσπαθοῦν ν' ἀνακτήσουν δυνάμεις διὰ νὰ ἀνατρέψουν Βουλὴν καὶ Κυβέρνησιν καὶ καταλάβουν τὴν ἀρχήν. Ἡ στάσις ὅμως τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως, χαλαρὰ καὶ ἀναποφάσιστος, παρέχει εἰς τοὺς συνεχίζοντας τὰς προσπάθειάς πρὸς δημιουργίαν κινήματων, εὐκόλυνον στάδιον δράσεως. Ὁ Λαὸς ἀξιοῖ ἀπὸ Κυβερνήσιν, ἄρτι ἐξελθούσαν ἐκ τῶν ἐκλογῶν, νὰ δώσῃ δείγματα σθένους καὶ πυγμῆς καὶ νὰ πνίξῃ κάθε ἀντίδρασιν, πρὶν ἢ γεννηθῇ αὕτη. Καὶ τοιαύτην σθεναρὰν δράσιν δὲν ἔδειξε μέχρι τοῦδε ἡ Κυβέρνησις τοῦ κ. Ζαῖμη, ἴσως διότι τὰ μέλη της ἐνδιαφέρονται ἐμμέσως ὅπως τὸ ἔργον της, τὸ τοσοῦτον ὑπὸ τῆς Κοινῆς Γνώμης ἀναμενόμενον καὶ ἐπιδοκιμαζόμενον, ναυαγήσῃ πρὶν ἢ πραγματοποιηθῇ.

Εἰς τὴν Βουλὴν ἐψηφίσθη τὸ ψήφισμα περὶ ἀποτάκτων καὶ ἐκκαθαρίσεως τοῦ στρατεύματος, ἐγένοντο δὲ δεκτὰ καὶ δύο ψηφίσματα, ἀφορῶντα τὸν κ. Ὀθωναῖον καὶ τοὺς Παγκαλικοὺς ὑπουργοὺς, ἔχοντα οὕτως:

«Οἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ 4 τοῦ ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου Ν.

Δ. «περὶ καταστάσεως ἀξιωματικῶν» ἀναφερόμενοι ἀξιωματικοὶ δύνανται νὰ θεώσιν εἰς ἀποστρατείαν αὐτεπαγγέλτως διὰ διατάγματος προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, εἴτε ἕνεκεν ἐλλείψεως θέσεως, εἴτε ἐξ ἄλλων δεδομένων, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἔρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως του εἰς τὴν ἑφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, λήγει δὲ τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ αὐτῆς.»

«Ἀρθρον μόνον.—Ἀκυροῦται ἡ ἀπὸ 26 Ἰουνίου 1925 ἐπαναστατικὴ ἀπόφασις, δι' ἧς ἐτέθησαν εἰς αὐτεπάγγελτον ἀποστρατείαν ἀνώτατοι ἀξιωματικοί. Ὅσοι ἐξ αὐτῶν εὐρίσκονται ἐν ἀποστρατείᾳ ὑπάγονται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου 1926 ψηφίσματος. Ὅσοι δὲ ἐξελέγησαν βουλευταὶ θεωροῦνται ἐν ἀποστρατείᾳ, ἀφ' ἧς ἀνεκηρύχθησαν ὑποψήφιοι.»

Ὡσαύτως ἐψηφίσθησαν τὰ κυροῦντα τὰς ἑλληνοτουρκικὰς συμβάσεις νομοσχέδια καὶ ἄλλα τινὰ, ὡς καὶ ψήφισμα περὶ ἐκδόσεως Ν. Δ. διὰ τὰ προεκλογικὰ ζητήματα.

Τὸ περὶ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν ψήφισμα εἰς 25 χιλ. κατὰ τριμηνίαν, δὲν ἐγένετο δεκτὸν, λόγῳ μεγάλων ἀντιδράσεων.

Ἡ Κυβέρνησις ἡσχολήθη καὶ μὲ τὰ ζητήματα τ' ἀφορῶντα τοὺς ἀνταλλαξίμους πρόσφυγας καὶ τὸν κ. ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας. Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον συνελθὼν ἐξέδωκεν ἀνακοινωθὲν ἔχον οὕτως:

«Σήμερον ἐκυκλοφόρησε προκήρυξις τῆς Π. Ο. Α. Δ. Ο. ἀναρχικοῦ δυστυχῶς περιεχομένου, διὰ τῆς ὁποίας ἐκαλεῖτο ὁ προσφυγικὸς κόσμος εἰς συναγερμὸν, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἐξαναγκασμοῦ πρὸς ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τοῦ ὑφυπουργείου τῆς Ἀνταλλαγῆς τοῦ κ. Μπακάλμπας. Ἡ ἔκνομος αὕτη προσπάθεια στηρίζεται εἰς τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ὁ κ. Μπακάλμπας διέταξε ἢ πρόκειται νὰ διατάξῃ τὴν διακοπὴν τῆς καταβολῆς τῶν ἀποζημιώσεων εἰς τοὺς δικαιούχους ἀνταλλαξιμους. Τὸ ἐπιχείρημα εἶνε ἀπολύτως ψευδές. Ὁ κ. Μπακάλμπας, ἔχων σύμφωνον καὶ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἀγωνίζεται ὅπως ἐπισηπυθῇ ἡ καταβολὴ τῶν ἀποζημιώσεων καὶ ἐκανοποιηθῶν πάντες οἱ πραγματικῶς δικαιούχοι πρόσφυγες. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προσπάθειας

αὐτῆς εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ καταστείλῃ τὴν καταβολὴν μόνον πρὸς ὀρισμένα πρόσωπα διὰ τὰ ὅποια καταγγέλλεται βασίμως ὅτι ὑπέβαλον ἀπατήσεις ἀνυποστάτους, νὰ παρρησιάζῃ δὲ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ὑποθέσεων τῶν εἰς τὸ ἔρμδιον ἐφεστῶν.

Ἐπὶ πλέον ἔλαβε δραστήρια μέτρα πρὸς παρεμπόδισιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν προσφύγων ἀπὸ ἀντιθέτους ὁργανώσεις ἢ πρόσωπα.

Τὰ μέτρα ταῦτα ἀποδεικνύουν ὅχι περιφρόνησιν, ἀλλὰ σεβασμὸν πρὸς τὰ προσφυγικὰ συμφέροντα καὶ πόνον ὑπὲρ τῶν προσφύγων, τῶν ὁποίων τὸ χρεῖμα δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐπιτραπῇ νὰ διαρπάξεται.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνακοινοῖ ταῦτα ὅπως ὁ προσκοφαντικὰς διαδόσεις καὶ μὴ παρασυρθῇ εἰς ἐκνόμους πράξεις, δηλοῖ δὲ ὅτι αἱ ἀναρχικαὶ καὶ ἐκδιαισθητικαὶ ἐνέργειαι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἔχουν κανέν ἀποτέλεσμα ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της καὶ ἐπιβάλῃ τὸ ἀρμόδιον κύρος εἰς τοὺς Νόμους.

Α. Ἀναστασιάδου προέδρου ἐμπορικοῦ ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν, Β. Χαριλάου, Γ. Τερζάκη καὶ Α. Μάτσα διοικητῶν καὶ Σ. Δέλτα.

Ἡ ἐπιτροπὴ συνήλθεν εἰς σύσκεψιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Καφαντάρη καὶ ἔθεσε τὰς θέσεις τῆς ἐρεύνης τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων καὶ τοῦ καθορισμοῦ τῶν οἰκονομικῶν αἰτινῶν δέον νὰ ἐπέλθουν εἰς τὸ Κράτος.

Συνήλθεν εἰς πολλὰς συνεδριάσεις τὸ Ὑπαλληλικὸν Συνέδριον καὶ μετὰ μακρὰς συζητήσεις ἐδέχθη τὸ κάτωθι ψήφισμα:

«Τὸ Α' Πανεπαλληλικὸν Συνέδριον, συνελθὼν σήμερον τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου 1926 καὶ λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὴν οἰκτρὰν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς ὁσημέραι αὐξανομένης ἀκρίβειαν εἰς τὴν εὐρίσκειται ὁ ὑπαλληλικὸς κόσμος τῆς ζωῆς καὶ τὰς ἐπιτακτικὰς ἀνάγκας ἃς οὗτος ἔχει κατὰ τὰς ἐπικείμενας ἑορτάς,

Ψηφίζει :

Ἀπευθύνεται πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ἐντολοδόχον ταύτης Κυβέρνησιν καὶ παρακαλεῖ ὅπως λαμβάνουσα αὐτὴ ὑπ' ὄψιν τὴν γνωστὴν κατάστασιν τῶν ὑπαλλήλων, ἐνέργησιν πρὸς προσωρινὴν ἀνακούφισιν των, νὰ χορηγηθῇ ὁ 13ος μισθὸς εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἀφοῦ ἄλλως τε ἡ διαρρυθμίσαις τῆς μισθολογικῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων θ' ἀπαιτῆται

νεν προσωπικής τιμής ἐχθροπαθείας τὰς ἀπλὰς ἀρχὰς ἐκ τῶν σιγημάτων ἢ πλίστους, οὔτε προσκυλῶ οὔτε ἐπιθυμῶ λογομαχίαν συζητήσιν.

Ἡ οὐσία τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶνε ἡ Θεότης τοῦ Ἰησοῦ. Εἶνε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ πεμφθεὶς νὰ λυτρώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας. Διὰ τῆς λυτρώσεως ταύτης ὁ Θεὸς μᾶς νύσθεται πάλιν ὡς τέκνα Του. Καθιστάμεθα οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ. «Ὅτε ἦλθεν ὁ Χριστὸς εἰς τὴν γῆν δὲν ἀνερῶντο οἱ τοὺς ἀνθρώπους ὡς τέκνα τοῦ Θεοῦ.

Ὁχι! Προσεφέρθη, ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς Του, νὰ τοὺς νύσθαι ὡς τέκνα τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο εἶνε τὸ σπουδαιότερον δόγμα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τοῦτο εἶνε ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἀναπαύονται ἐν ἰσχυροῖς αἱ τορεῖς μεγάλαι διακλαδώσεις τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως: Προτεσταντισμός, Ρωμαιο-Καθολικισμός, καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία.

Αἱ θρησκεῖαι πᾶσαι βασιζονται ἐπὶ τῆς πίστεως εἰς τὸν Θεὸν ἐν τινι μέτρῳ. Καμμία ὅμως θρησκεία, πλην τῆς ἰδικῆς μας, συνομολογεῖ τὴν πίστιν ἐν τῷ Χριστῷ ὡς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ μέτρον τοῦτο ἀποτελεῖ ἐννοητικὸν ἀποκλειστικὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ, δι' οὗ διαφέρει τὸν ἄλλον θρησκείων. Εἶνε ἡ μεγάλη λυδία λίθος τῆς πίστεως.

Τὸ νὰ δεχθῶμεν τὸν Ἰησοῦν ἄνευ τῆς Θεότητός Του, τοῦτο σημαίνει τὴν καταστροφὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐβραῖός τις ῥήτωρ, ἀναφέρεται ἐν τῷ Ἀμερικανικῷ τύπῳ, δι' ἐδήλωσεν: «Τὰ καλύτερα ἡθικά θεμέλια ἐμπεριέχονται ἐν τῷ ἀπαραιτήτῳ κώδικι τῆς ἡθικῆς, ἥτις περιλαμβάνεται ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Ἰησοῦ. Νὰ καλῶμεν τὸν Σωτῆρα τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἀπλῶς ἕνα διδάσκαλον ἡθικῶν διδασκαλιῶν, καὶ κώδικος ἡθικότητος, εἶνε τὸ αὐτὸ ὅσον νὰ θέτωμεν Αὐτὸν εἰς ἴσην μοῖραν μετ' ἄλλους μεγάλους ἀνθρώπους ἡθικολόγους ὡς λ.χ. τὸν Πλάτωνα.

Τὰ λογοπαίγνια δὲν ἔχουσι θέσιν! Ὁ Κύριος δὲν εἶνε μόνον ἀπλῶς διδάσκαλος ἡθικολογίας, ὅχι ἀπλῶς εἰσηγητὴς ἡθικῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀποσταλὴς νὰ λυτρώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας του καὶ νὰ σώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τὴν αἰωνίαν καταδίκην. Εἶνε ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς. Αὐτὸς οὗτος εἶνε ἡ συγχώρησις τῶν ἁμαρτιῶν, ἀποσταλὴς ἀπὸ τὸν Θεὸν τὸν Πατέρα εἰς τὰ ἀπολωλὸτα τέκνα Του, ὅπως τὰ ἀπελευθερώσῃ ἀπὸ τὴν δουλείαν καὶ τὸν δεσμὸν τῆς κακίας. Εἶνε ὁ Σωτὴρ καὶ ὁ Λυτρωτής. Τοῦτο διαφέρει κατὰ πολὺ ἀπὸ

ἕνα ἀπλοῦν ἡθικοδιδάσκαλον. Ὁ Ἰησοῦς ἐκδέχεται ἐκ νέου τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ — τοῦ Πατρὸς Του — καὶ ἐξηγεῖ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὰ λεγόμενα ἐξ Οὐρανοῦ. Ἐξαγγέλλει τὰς ἀρχὰς δι' ὧν εἰς τὸ ἐξῆς δέον νὰ κανονίζωμεν τὸν βίον μας, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Ἰουδαϊκὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, ὡς ἠννοεῖτο ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων τῆς ἐποχῆς του, τὸν ἰδικὸν τῶν Ἰουδαϊκῶν κώδικα ἡθικῆς. Ὁ Κύριος μὴ ὦν εὐχαριστήμενος μετὰ τὴν διδασκαλίαν ἡθικῶν θεωρῶν καὶ ἡθικολογιῶν ἐξῆσε πραγματικῶς πρωτότυπον βίον, ὅπως εἰκονίσῃ τοὺς ἰδίους τοῦ λόγους, ὡς καὶ τοῦ Πατρὸς καὶ νὰ δημιουργήσῃ μίαν νέαν τάξιν, νέον γένος διαγωγῆς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ νέος οὗτος γένος ἐξορισκόμενος τελείως ἐκπεφρασμένος ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ Ὄρους ὁμιλίᾳ, ἀντικαθιστᾷ τὰς ἀπηρεχαιομένας περὶ γραφὰς τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Διότι ὁ Ἰησοῦς εἰσήγαγε νέον γένος, ἐσταυρώθη ἐπὶ τῶν Ἑβραίων — τὸν γένονα τοῦ ἁμαρτωλοῦ δυναμένου ν' ἀποταγῇ δι' ἑλεος πρὸς τὸν Θεὸν ἢ τὸν γένονα τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ!

Τὰ δύο κυριώτερα σιγητάματα τῆς Χριστιανικῆς μας πίστεως εἶνε ἡ ἐποταγὴ καὶ ἡ ὑπεπόθησις. Ἀπόλλυτος ἐπιστοσοῦν ἔν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, ὡς Σωτῆρος καὶ Λυτρωτοῦ μας ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας καὶ τῆς τιμωρίας, ὡς διατάσσει ὁ Κύριος καὶ Δεσπότης μας, εἰς οὗ τὰς διαταγὰς πρόκειται νὰ ὑποτασσώμεθα καὶ οὕτως τὴν ὁδηγίαν πορεύει νὰ δεχθῶμεν ἀνεπιφυλάκτως, ἐὰν ἐλπίζωμεν διὰ σωτηρίαν.

Ἡ ἱστορικότης τοῦ Ἰησοῦ

«Προξενεῖ γελοῖον ἦχον εἰς τὰ ὦτα ἀληθῶς πεπεισμένου Χριστιανοῦ εἶναι Ἰουδαίους τις σπουδαστὴς ἀναφωνεῖ: «Ὁ Ἰησοῦς [ὑπῆρξεν]. Ὡς νὰ ἦτο καμμία νέα ἀνάκλησις! Δὲν ὑπάρχει γεγονός κατ' ὅλην τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν ὑποστηριζόμενον πλέον ἰσχυρῶς, ὑπὸ ἀνόγον μαρτυρίας ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν ὑπαρξίν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος μας ἐπὶ τῆς Γῆς.

Εὰν ραββίνος τις ἐπιθυμῇ νὰ συμπληρώσῃ τὴν πίστιν του μετὰ τὴν ἰδικήν μας δέον νὰ προχωρήσῃ καὶ ν' ἀναφωνήσῃ: «Ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ὁ ἐνσαρκωμένος Υἱὸς τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς του, ὁ Λυτρωτὴς τῶν ἁμαρτιῶν μας». Ὁ Ραββίνος οὗτος δὲν προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐννοίαν ταύτην δὲν ἔστι ἐπὶ τῆς ἀληθείας βάσει. Δὲν δὲ εἶνε ὅμως πλέον Ραββίνος.

Ἰουδαϊκὴ ἀσθενία ἀναφέρεται ἐν τῷ Ἀ-

μερικανικῷ τύπῳ δι' εἶπεν: «Ὁ Χριστιανισμὸς ἔχει τῷ ὄντι ἀρνηθῇ τὸν Ἰησοῦν, δὲ ἐξακολουθῶμεν ἡμεῖς ἀρνούμενοι αὐτὸν ἰσχυρῶς οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰουδαίου εἶνε ἐλευθεροὶ ν' ἀντιμετωπίσωσι τὸν βίον Του καὶ τὰς διδασκαλίας του ἐκ νέου;» Αὐτὸ εἶπε πολὺ ἔξυπνον. Δὲν εἶνε ὅμως ἀληθινόν. Βεβαίως δὲν ἀληθεύει ἐν Γερμανίᾳ. Ἡ δὴλωσις αὕτη εἶνε μία κεκαλυμμένη προκλήσις, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἀπορρίπτει τὸν Ἰησοῦν ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρα. Εὰν τοῦτο ἠλθήνεν δὲ ἰσχυρίζοντο οἱ Ἰουδαῖοι δι' ἧτο Ἰουδαῖος ἡθικοδιδάσκαλος μεγάλης ἀξίας, δι' ὃν εἶνε ὑπερῶν καὶ τὸν παρουσῆζον εἰς τὸν Ἰουδαϊκὸν καὶ τὸν Χριστιανικὸν, ὡς νέον αὐτῶν θρησκευτικὸν ἀρχηγόν. Εἶνε ὑποκριτικὴ προσπάθεια νὰ κλέψωσι τὸν Χριστιανικὸν κεραυνὸν, νὰ ἐπιβάλλωσιν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος νέαν Ἰουδαϊκὴν παγκόσμιον θρησκείαν.

Ἀντὶ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ Σωτῆρος καὶ Λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας τῆς γῆς ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ τοῦ Πατρὸς, προσέξατε τὸν Ἰουδαῖον Ραββίνον Ἰησοῦν, τὸν ὑπερίστατον ἡθικοδιδάσκαλον καὶ ἡθικολόγον τῇ ἐντολῇ τῶν Ἰουδαίων διαλεξιμολόγων! Ἐνταῦθα ἔχομεν πράγματι τὸν λύκον ἐν δέσματι προβάτου. Ὁ Σατανᾶς Πειρασμοῦ μὴ νέον ἔνδυμα ἡθικῆς. Πόρτα βᾶται ἐμπρός!

Ὁ Ἰησοῦς ὡμίλησεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους, δι' ἐξῆς εἰς γέλωσαν τὴν ὁποίαν ἠννόουν. Πλὴν εἰς ἡμᾶς ἔδωκεν τὴν Νέαν Ἐλπίσιν. Εἰς τινὰ πρόσφατον ἐπιστολήν εἰς ἕνα Γερμανὸν θεμελιωτὴν, ἰδρυτὴν, ἐπέδειξα τὸ σπουδαῖον γεγονός, ὅτι οἱ σύγχρονοι Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰησοῦ, ἔχουσι μικρὰν σχέσιν μετὰ τοὺς ἀρχαίους Ἰσραηλίτας. Κατὰ τὴν διάδοξιν τῆς Βαβυλωνικῆς ἐξορίας ἡ Ἰουδαϊκὴ θρησκεία καὶ προφητεία βραδέως ἀνέπτυξε ἕνα κοσμικὸν καὶ ἐθνικιστικὸν δόγμα, ὅπερ ἐασουράνησε εἰς τὴν προσδοκίαν ἀνθρωπίνου Μεσσίας, ὡς κεφαλὴν τῆς ἐγκαθιδρυθείσης ἐπὶ τῆς γῆς παγκοσμίου Ἰουδαϊκῆς Αυτοκρατορίας.

Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ προ-ἐξοριστοῦ Ἰσραηλιτισμοῦ καὶ τοῦ μετέπειτα Ἰουδαϊσμοῦ σχετικῶς μετὰ τοὺς προφήτας εἶνε ἡ ἑξῆς: «Μέχρι τῆς ἐξορίας οἱ προφῆται εἶχον ἕνα καθαρῶς πνευματικὸν «Βασιλεῖον τοῦ Θεοῦ» καὶ ἕνα πνευματικὸν Μεσσίαν (τὸν ἐρχόμενον Βασιλέα) τοῦ βασιλείου τοῦτο εἰς τὴν διάνοιαν των, καίτοι δὲ οὗτοι ὡμίλησαν περὶ Θεοῦ ὡς «Ἰεχωβά» — διότι ἡ-

σαν Ἰσραηλίται — προσέει αἱ ἀντιλήψεις των περὶ τοῦτου ἦσαν πλέον ὑψηλαί, πλέον μεγάλαι καὶ πλέον πνευματικαί, καὶ συνεπῶς ἀπειρῶς διαφορετικαί ἀπὸ τὸν κοινὸν καὶ λαϊκὸν «Ἰεχωβά», ὅπως τὸν ἐφантаζοντο αἱ λαϊκαὶ μάζαι των. Ματαιῶς ἐπειράθησαν νὰ ἐκρίνωσιν τὴν Θεότητα ταύτην, ἥτις βραδέως μετεβλήθη εἰς ἕνα φυλετικὸν εἶδωλον. Συστήσεις, μεγάλα λόγια, διαπληκτισμοὶ ἦσαν τὰ ἐπακόλουθα. μερικοὶ δὲ προφῆται ἐδραπέτευσαν, ἐξοφενδονίζοντες ἀναθέματα κατὰ τῆς εἰδωλολατρίας, τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Οἱ προ-ἐξοριστοὶ προφῆται ἐπεπνεύοντο ὑπὸ τῶν αὐτῶν μεγάλων ἰδεῶν περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λυτρωτοῦ (Μεσσία), δι' οἱ ἁμαρτωλοὶ δέον ν' ἀποταγῶσιν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ διὰ σωτηρίαν.

Κατὰ τὴν διάδοξιν τῆς ἐξορίας ὡς αἰχμάλωτοι ἐν Βαβυλῶνι ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ ζυγοῦ τῶν νικητῶν, τὸ πρῶτον Ἰσραηλιτικὸν θρησκευτικὸν πνεῦμα ὑπέστη ἐλικτὴν μεταβολήν, δηλαδὴ ἐξελλίχθη ὁ πνευματικὸς Μεσσίας ὡς γήινος τοιοῦτος, ἀπὸ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς «ἐπίγειον» Ἰουδαῖον Βασιλέα, ὅστις δὲ ἐπανεφερε τὸ πρῶτον παλαιὸν βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ καὶ δὲ τὸ ἐμεγάλωνε εἰς οὐρανὸν παγκόσμιον ἐπὶ τὴν αὐτοκρατορίαν. Ἡ προφητεία αὕτη ἐπίσης ἐπηρεάσθη ὑπὸ τῆς μεταβολῆς τῆς διανοητικότητος καὶ ἀνεπύχθη ἐπὶ «ἐπιγείων» γραμμῶν, δηλαδὴ κατέστη Ἐθνικιστικὸν Ἰουδαϊκόν, ἐπιγείως Ἐβραϊκόν.

Τὸ Ἐθνικιστικὸν πνεῦμα κατέλαβε τοὺς Ἰουδαίους καὶ ἀνεπύχθη ἡ ἰδέα τοῦ «ἐκλεκτοῦ λαοῦ» τοῦ Θεοῦ («Ἰεχωβά»), ὅστις προωρκεῖτο νὰ εἶνε «κύριος τοῦ κόσμου» καὶ νὰ τὴν ὑπακούωσιν ὅλα τὰ ἔθνη, διότι ἦτο ὁ «ἐκλεκτός λαός» τοῦ Ἰεχωβά, ὅστις παρ' ὅσον τοὺς ἀπίστους εἰς γέλωτάς του. Ἡ δὲ ἔποτα ἦτο ὁρθὸν καὶ ἐντέλλετο ὑπὸ τοῦ Ἰεχωβά, καὶ δι' εἶχε κατὰ νοῦν νὰ καταλάβῃ ὅλον τὸν κόσμον ὡς «ἐκλεκτός λαός» Του καὶ νὰ καθυποταγῶσιν ὅλα τὰ ἔθνη νὰ τὸν ἐπηρεάσῃ ὡς δοῦλοι Του.

Ἡ Ἑβραϊκὴ φυλετικὴ Θεότης

«Ὁ προ-ἐξοριστὸς οὗτος Ἰεχωβά» καθαρῶς Ἑβραϊκὴ Θεότης ἐφαίνεται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ λαοῦ του ὡς χαρμυλῆς, ὅπως καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων. Εἶχον τὸν «Μωσαϊκὸν Νόμον» ὅπως τὸν ἔχον καὶ σήμερον, ἦτο «ἕνα συμβόλαιον», «μία συμφωνία ἐγγενῶς» μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ Ἰεχωβά, δι' ἐν ἡ περιπτώσει ἐτήρουν τὰς παραγράφους τοῦ «κώδικος τοῦτου τῆς ἡθικῆς», ὁ Ἰεχωβά ἐδεσμεύετο καὶ ὑπεχρεοῦτο νὰ εὐλογῇ τὰς

ἐμπορείας των ἐπιχειρήσεις και τὰ ἔπλα των, και τέλος νά τοὺς παραλάβῃ εὐγενῶς. Ἡ τοὺς κόλλους τοῦ Ἀβραάμ εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς καλῆς των διαγωγῆς! Ἡ τοὺς εἶνε ὡς προ-ἐξοριστος ψευδο-Μωσαϊκῆς. Ἡ βραϊκή ἐξήγησις τοῦ πρωτοτύπου νόμου τοῦ Μωϋσέως τοῦ Ἰσραήλ, ὅστις ἀνταναγκάσκει πολὺ διάφορον πνεῦμα.

Ὁ Κύριος ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐπολέμησε τὴν Ἑβραϊκὴν ταύτην παράδοσιν διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς πρωτοτύπου ἐρμηνείας τῶν προ-ἐξοριστῶν προφητῶν τοῦ Ἰσραήλ, και ὑπομιμνήσκων τοῖς Ἰουδαίοις τὰς μεγάλας πνευματικὰς ἐννοίας τοῦ Ἰσραήλ ἀνευ ὡφελείας! Ὅτε οἱ Ἑβραῖοι ἐσταύρωσαν τὸν Κύριον, ἐσταύρωσαν τὰς ἰδίας αὐτῶν ἀρχαίας παραδόσεις τοῦ Μωϋσέως και τῶν προφητῶν μετ' αὐτοῦ, ἀρνούμενοι νά στραφῶσι πάλιν πρὸς αὐτοὺς, καίτοι ὁ Σωτὴρ τοὺς ἐπανέφερεν διὰ τῆς νέας Του ἐρμηνείας εἰς τὸ δόξασμα τῆς ζωῆς δι' ὅλοκληρον τὴν ἀνθρωπότητα.

Ὁ προ-ἐξοριστος Ἰουδαῖος δεσπόζει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ ψευδο-Μωσαϊκῶν ἰδεῶν και ἀρχῶν, καταδικασθεισῶν ἐπὶ τοῦ Κυρίου. Εἶνε τὸ ψευδο-Μωσαϊκὸν στοιχεῖον εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ὅπερ ἐσταύρωσε τὸν Κύριον.

Ὁ «ἠθικολόγος» Ἰησοῦς τοῦ Ραββίνου, εἶνε πῶς και ὁ «Προφήτης» Ἰησοῦς τοῦ Μωάμεθ. Ἀμφότεροι ὁ Μωάμεθ και οἱ Ραββῖνοι παραδέχονται τὸν Κύριον ὡς ἐπίγειον ἀνθρώπινον πρόσωπον, τὸν ἀποροπιοῦσιν ὅμως ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Ἀρνοῦνται τὸ Οὐράνιον πρόσωπόν Του.

Ἡ πίστις εἰς τὸν Ἰησοῦν, ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ και Σωτὴρος ὑφίσταται μόνον εἰς τὴν πίστιν ἐκείνων, οἵτινες εἶνε πεπεισμένοι, δι' εἴμεθα ἁμαρτωλοὶ και παραμένοντες τοιοῦτοι μεθ' ὅλα τὰ καλὰ ἔργα, ἐκτὸς ἐάν λυτωθῶμεν ἐπ' Ἀδίου και διὰ τῆς μεσσίας Του μετὰ τὸν Θεόν, τὸν Πατέρα μας και Πατέρα Του ἀπὸ τοὺς ὀκεανούς τῶν ἁμαρτιῶν ποῦ ἀδυνατοῦμεν νά τοὺς διέλθωμεν διὰ τῶν δυνάμεδόν μας ἢ δι' ἀνθρώπινον ἀγῶνα ποῦ μᾶς δικαιοῦν ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἡ γρηγορώς των εἶνε ἀδύνατος δι' οἰκονομία ἀνθρώπων ἀγῶνα. Ὁ ἀνθρώπος δὲν ἠδύνατο νά ἐπιστοίχη εἰς τὸν Θεόν ὡς υἱός του. Ὁ Θεὸς ἐκ τῆς μεγάλης και πολυεπιστάτης γνῶς καρδίας Του ἀπέστειλε τὸν Ἰησοῦν νά ἐπιφέρει τὴν ἔνωση, τὴν διαφθερίσαν ἐπὶ τῆς ἁμαρτίας.

Ἡ πίστις εἶνε ὁδὸς εἰς τὴν μετάνοιαν και τὰς προσευχὰς διὰ τὴν συγγνώμην τῶν ἁμαρτιῶν, ὅπερ δύναται νά ἐκτελεσθῇ ὑπὸ

νον διὰ τῆς εὐδοκίας ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, σταλέντος ἐπὶ τοῦ Πατρὸς ὡς Σωτῆρος και Λυτῆρος τοῦ, δηλαδὴ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἶνε ὁ πυρὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Οἱ Ἑβραῖοι ἀπέρριψαν τὴν συγχώρησιν τῆς ἁμαρτίας και κατὰ συνέπειαν τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, διότι ἠρνήθησαν νά παραδεχθῶσιν ὅτι πρέπει νά μετανοήσωσι διὰ τὰς ἁμαρτίας των. Ἐδεδώκον τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πολλῶν παραγράφων τοῦ κώδικος των Ἠθικῆς, καλουμένου Μωσαϊκὸς Νόμος, ἀρκετὴν νά εὐχαριστήσῃ τὸν Θεόν των (Ἰεχωβά). Τὴν τοιαύτην ἐκπλήρωσιν ἠρμήνευον ὡς διαβατήριον διὰ τὸν Οὐρανόν. Ἐπομένως δὲν ἠδύνατο μετάνοιαν νῆα διὰ τὰς ἁμαρτίας, πεπεισμένοι ὄντες, δι' ὅτι δὲν διέπραξαν και δὲν λαχάρουσιν δι' ἑνα ποῦ ἠδύνατο νά τοὺς συγχωρήσῃ (Εὐαγγέλιον τῶν Φαρισσαίων).

Ἦσαν, ἀνθρωπίνως ὁμιλοῦντες, καλοὶ ἄνθρωποι, εὐχαριστήμενοι μετὰ τοὺς ἑαυτοὺς των, και τὰς καλωσύνας των, εὐχαριστοῦντες τὸν Ἰεχωβά. Δὲν εἶχον τάχα τηρήσει ὅλας τὰς συνταγὰς τὸν πιστῶς ὡς ἐκτίθειναι ἐν τῷ Μωσαϊκῷ νόμῳ; Αἱ σκέψεις των ἦτο δι' αἱ καλωσύνας των και ἡ δικαιοσύνη των. Ἐδωκαν αὐτοῖς δικαίωμα ἐπὶ τοῦ Ἰεχωβά, ὅστις ἦτο ὑπογεγραμμένος νά τοὺς δεχθῇ εἰς τὸ Βασιλεῖόν Του.

Ὁ πρόγονος τῶν Μένδελσονς, Μωϋσῆς Μένδελσον, ἦτο ἄνθρωπος ὑψηλοῦ χαρακτιῆρος και βαθείας μαθήσεως, ὁρίζει τὴν Ἰουδαϊκὴν θεωρίαν ὡς ἐξῆς: «Ἡμεῖς οἱ Ἰουδαῖοι δὲν ἔχομεν θεωρίαν ὁμοίαν μετὰ τὸ εἶδημα τῶν Χριστιανῶν, ἔχομεν μόνον ἑνα φανερωθέντα νόμον». Αὐτὴ εἶνε ἡ διαφορά μετὰ τὸν Χριστιανισμόν και Ἰουδαϊσμόν ἐν μιᾷ λέξει.

ΓΟΥΑΙΕΛΜΟΣ 3ος
Μετάφρασις Δημ. Σιαμ.)

ΑΘ. ΠΟΝΤΙΔΑ

Ἰατροῦ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑΝ

Βιβλίον χρήσιμον διὰ τὰς οἰκογενεὰς και τοὺς ἰατροὺς. Προφύλαξις ἀπὸ πάσαν νόσον και προῦται βοήθεια. Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Ἡ «Νέα Ἑποχὴ» θὰ δημοσιεύει βιβλιοκρισίας μόνον τῶν πρὸς αὐτὴν ἀποστελλομένων βιβλίων.

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

(Ἡ «Ν. Ἑποχὴ» λογίζεται ἰδιαιτέρως εὐτυχὴς διότι καταλέγει μετὰ τῶν διακεκριμένων αὐτῆς συνεργῶν και τὸν ἐν Λονδίῳ ἐκλεκτὸν ὄσον και γνωστὸν δημοσιογράφον κ. I. Π. Χρυσανθόπουλον, ἀνταποκριτὴν τῆς «Ἀτλαντίδος» τῆς Νέας Ὑόρκης. Ὁ κ. Χρυσανθόπουλος ὑπόσχεται νά τιμᾷ, τὴν «Ν. Ἑποχὴν» διὰ τῆς ἐκλεκτῆς του συνεργασίας γράφων ἐπὶ θεμάτων ἐπιστημονικῶν και γενικῆς φύσεως).

Αἱ μεταφράσεις αὐξάνονται και πληθύνονται ἀπὸ τινος ἐν Ἑλλάδι· αἱ περισσότεραι εἶνε ἐκ τῆς Γαλλικῆς, τὴν δὲ δευτέραν θέσιν κατέχουν αἱ ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς μεταφράσεις. Αἱ μεταφράσεις τῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων εἶνε κατὰ κανόνα καλᾶι· ἀλλὰ δὲν δύναται νά εἴπω τὸ αὐτὸ περὶ τῶν διηγημάτων, ὀλιγώτερον δὲ περὶ τῶν δραμάτων. Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ἰσχυρισμῶν μου δύναμαι νά φέρω ἑκατοντάδας παραδειγμάτων. Ἀλλ' ὑπάρχει ἐν εἶδος εὐφῶν μεταφραστῶν, οἵτινες ἀντὶ νά τιτλοφορῶσι τὰ ἔργα των «μεταφράσεις» τὰ ἀποκαλοῦσι «μυμήσεις» ἢ «μεταφοράς» και δὲν ἀναφέρουν τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως, οὔτε τὸν τίτλον τοῦ συγγράμματος. Συνεπῶς, κατ' αὐτῶν, οὐδὲν δύναται τις νά εἴπῃ.

Φαίνεται ὅμως, ὅτι αὐτὰ συμβάλλουν και εἰς τοὺς Παρισίους διότι γαλλικὴ τις ἐφημερίς ὑπέβαλε πρὸς τοὺς ἀναγνώστας της τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν: «Πρέπει εἰς μεταφράστῃς νά προσκολληται εἰς τὸ γράμμα τοῦ πρωτοτύπου και νά προσπαθῇ νά μεταφράσῃ εἰς τὴν ἑαυτοῦ γλῶσσαν κατὰ λέξιν; Ἡ ὀφείλει νά ἀκολουθῇ τὸ παράδειγμα τῶν Γάλλων λογίων τοῦ 12' αἰῶνος, οἵτινες, κατὰ ἔθος, ἔκαμνον μόνον «προσαρμογὰς» βιβλίων, ὡς τοῦ Δὸν Κιχώτου, τοῦ Δεκαήμερου, τοῦ «Χρυσοῦ Ὁνοῦ»;

Δὲν γνωρίζω ποῖα ἀπάντησις ἐδόθη εἰς τὴν ἐρώτησιν, οὐδ' ἂν ἐδόθη τοιαύτη ἀπάντησις· διότι ἀνέγνωσα τὴν εἰδησιν εἰς ἀνταπόκρισιν τοῦ Ε. Γ. Καρίλλιο, ἀνταποκριτοῦ ἐν Παρισίοις τοῦ ABC τῆς Μαδρίτης. Ὁ διακεκριμένος Ἰσπανὸς συνάδελφος κηρύσσει ἀνευ διαταγῆς ὑπὲρ τοῦ πρώτου εἶδους. Φρονῶ ὅμως, ὅτι τὸ ζήτημα εἶνε τοσοῦτον περιπεπλεγμένον, ὥστε νά μὴ δύναται τις ν' ἀπαντήσῃ διὰ δύο λέξεων, εἴτε ὑπὲρ τοῦ πρώτου, εἴτε ὑπὲρ τοῦ δευτέρου σπαστήματος. Διότι, ἀναμφιβόλως, τὸ Εὐαγγέλιον ἔπρεπε νά μεταφρασθῇ ὅσον δυνατόν κατὰ λέξιν, ὡς και μεταφράσθη, πρὸς ἀποφυγὴν αἰρέσεων· ἀλλ' ἡ μετάφρασις αὕτη, καλὴ οὕσα πρὸς ἀναγνώσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καταντᾷ ἀνοήσιος ὅταν ἀναγινώσκειται κατ' οἶκον. Τὸ «ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην φοι-

τῶν εἰς τὰ διδασκαλεῖα», μεταφραζόμενον ἀπὸ ὀλίγου εἶχα παύσει νά συχνάζω εἰς τὰ διδασκαλεῖα», εἶνε λαμπρὸν διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν μαθητῶν, ἀλλὰ δύσπεπτον διὰ τὸν ἐπιθυμοῦντα νά διέλθῃ ὥρας τινὰς εὐχαρίστους μετὰ τοῦ συγγραφέως τοῦ πρωτοτύπου. Τὸ ζήτημα εἶνε τοσοῦτον πολυσχιδές, ὥστε ἡ πρόβλεψις νά γράψῃ τις ὀλόκληρον βιβλίον περὶ τούτου, ἢ νά τὸ ἀφήσῃ ἀσυζητήτον ἐν βραχείᾳ πραγματείᾳ ὡς τῇ παρούσῃ.

Ἀλλ' ἐπιτραπῆτω μοι νά εἴπω γνώμας τινὰς περὶ τῶν μεταφράσεων και τῶν μεταφραστῶν.

Ἰππῆρα μεταφραστῆς καθ' ὅλον τὸ δεύτερον ἡμῖς τοῦ μέχρι τοῦδε βίου μου, και προσεπάθησα πάντοτε νά ἐργάζομαι εὐσυνειδήτως. Μ' ὅλα ταῦτα, πολλὰκις ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν μεταφραστικῶν ἔργων μου, ἔβλεπα, εἰς τὸν ἀπέναντι τοῖς ἡμῖς, ἀγλῶσσας ὡσεὶ πυρὸς, λεγούσας μοι τὸ γνωστὸν Traduttore—traditore.

Μετάφρασις τελεία, εἶνε ἀδύνατος. Καὶ αὕτη ἡ μετάφρασις τῶν Γραφῶν ὑπὸ τῶν Ἑβδομήκοντα (ἢ ὀρθότερον τῶν 72) δὲν εἶνε καθ' ὅλα ἀκριβής. Διότι οἱ μεταφρασταὶ ἐγνωρίζον μὲν καλῶς τὴν μητρικὴν των, Ἑβραϊκὴν, ἀλλ' ἀτελῶς τὴν Ἑλληνικὴν.

Ὁ μεταφραστὴς ὀφείλει νά ἔχῃ πολλὰ προσόντα, ὧν τὰ κυριώτερα εἶνε τὰ ἐξῆς:

1) Νά γνωρίζῃ καλῶς τὴν γλῶσσαν ἐξ ἧς μεταφράζει. 2) Νά γνωρίζῃ τὴν γλῶσσαν εἰς ἣν γράφει. 3) Νά κατέχῃ τὸ θέμα τοῦ μεταφραζομένου ἔργου. 4) Νά ἔχῃ γνώσεις τινὰς ἄλλων γλωσσῶν. 5) Νά ἔχῃ εἰς τὴν βιβλιοθήκην του πολλὰ βιβλία και νά γνωρίζῃ νά κάμνῃ χρήσιν αὐτῶν.

Ταῦτα εἶνε τὰ κυριώτερα προσόντα τοῦ μεταφραστοῦ, ἀλλ' οὐχὶ τὰ μόνον. Διότι μετὰ ὅλα τὰ ἀνωτέρω προσόντα, εἶνε δυνατόν νά συναντήσῃ τις μίαν λέξιν ἢ φράσιν ἣν κατ' οὐδένα τρόπον ἐννοεῖ. Τί πρέπει νά κάμῃ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν; Ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην εἶνε ἀπλουστάτη: Νά ἐρωτήσῃ κάποιον ἄρμόδιότερον αὐτοῦ, διότι ὅ,τι φαίνεται θοῦν εἰς τὸν μὲν, τὸν σοφόν, πιθανόν νά εἶνε γελοῖος εὑχολογία εἰς τὸν δὲ, τὸν ἔσω ἀγράμματον. Φαντασθῆτε ἑνα Γάλλον, οὐδέποτε ζήσαντα ἐν Ἑλλάδι· καὶ θέλοντα νά μεταφράσῃ τὴν φράσιν «ὁ Κοκὸς πῶσκασε κανόνιν», ἢ «τὰ βράχια μπαστούνια». Ἐάν οὗτος ἀγνοῇ τὰ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων μαθητῶν και τὴν πρέφιν, και δὲν δύναται νά ἀντεῦσθῃ τὴν ἐννοίαν τῶν ἀνωτέρω φράσεων, εἶνε πιθανόν νά τὰς μεταφράσῃ κατὰ τρόπον ἐντελῶς ἀκατανόητον, διότι αἱ φράσεις αὗται δὲν ὑπάρχουν εἰς τὰ ἑλληνικὰ Λεξικά, καίτοι αἱ ἀν-

τίστοιχοι αναγράφονται εις πάσης ευρωπαϊκής γλώσσης Λεξικά. Εάν δὲ ὁ μεταφραστής ἀδυνατεῖ νὰ συμβουλευθῇ τὸ κατάλληλον βιβλίον ἢ τὸν κατάλληλον ἄνθρωπον, ὀφείλει νὰ πράξῃ ἐν ἐκ τῶν δύο: ἢ νὰ κόψῃ ἐντελῶς τὴν ἀκατανόητον φράσιν, ὅταν ἐκ τῆς παραλείψεως δὲν ζῇ μιμούται ἡ ἔννοια, ἢ νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τῆς μεταφράσεως τοῦ ἔργου. Ὅταν ὅμως εἶνε ἀπαραιτήτως νὰ κάμῃ τὴν μετάφρασιν, ἰδίως ὅταν ὁ μεταφραστής εἶνε συνεργάτης ἡμερησίας ἐφημερίδος, τότε πρέπει νὰ μεταφράσῃ τὴν ἀμφίβουλον φράσιν ὅσον δυνάμει κάλλιον, ἀλλὰ νὰ προσθέσῃ ἐν παρενθέσει τὴν φράσιν τοῦ πρωτοτύπου. Ὁ πρὸ δύο αἰῶνων ἀκμάσας Ἀγγλος ποιητής καὶ κριτικός Τζῶν Δράϊδεν ὡς ἐξῆς ὥρισε τὴν πορείαν ἣν ὀφείλει τις νὰ ἀκολουθήσῃ πρὸς ἐκτελέσειν ἰδεώδους μεταφράσεως: «Ὁ μεταφραστής, ὁ ἐπιθυμῶν νὰ γράψῃ μετὰ τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἢ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος πρὸς τὸ πρωτότυπον, οὐδέποτε πρέπει νὰ ἐνδιατρίβῃ περὶ τὰς λέξεις τοῦ συγγραφέως. Πρέπει νὰ κατέλῃ ἐξ ὁλοκλήρου ὁ ἴδιος καὶ νὰ ἀντιλαμβάνεται τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ συγγραφέως του, τὴν φύσιν τοῦ θέματος καὶ τοὺς ὅρους τῆς τέχνης ἢ τοῦ θέματος περὶ οὗ ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται κατόπιν τούτου, θὰ ἐκφράζεται τοσοῦτον ὁρθῶς καὶ μετὰ τσαύτης ζωῆς, ὡς νὰ ἔγραφεν ἐν πρωτότυπον· ἐνῶ ὁ ἀντιγράφων λέξιν πρὸς λέξιν, χάνει ὅλον τὸ πνεῦμα ἐν τῇ ἀνιστά μεταγίσει.»

Ἡ συνταγὴ τοῦ Ἀγγλου ποιητοῦ εἶνε καλὴ, ἀλλ' ἡ ἐκτέλεσις τῆς εἶνε οὐ τοῦ τυχόντος. Μία μεγαλοφυΐα, συνήθως, δὲν μεταφράζει ἐτέραν. Ὑπῆρξαν, βεβαίως, ἐξαιρέσεις. Ὅτε ἡ Ρώμη κατέκτησε τὴν Ἑλλάδα, κατεκτίθη συγχρόνως παρ' αὐτῆς κατ' ἄλλον τρόπον. Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος κατέστη ἐπαρχία τῆς Ρώμης, ἡ Λατινικὴ φιλολογία κατέστη ἐπαρχία τῆς Ἑλληνικῆς. Ἡ δὲ εἰρηνικὴ αὕτη νίκη ἐνεκαίνισθη διὰ τῆς μεταφράσεως γενουίνων παρὰ συγγραφέων ἐξαιρετικῆς ἱκανότητος, καὶ εἰς τινὰς περιπτώσεις ἄληθους μεγαλοφυΐας. Ὁ Ἀνδρόνικος, χειραφετηθεὶς Ἑλλήν δοῦλος, μετέφρασε τὴν Ὀδύσσειαν. Ὁ Κικέρων μετέφρασεν ἕνα λόγον τοῦ Δημοσθένους καὶ πολλοὺς ἄλλους Ἑλληνικὰς συγγραφάς. Εἰς τοὺς νεωτέρους ἐπίσης χρόνους, οὐκ ὑπῆρξαν σοφοὶ μεταφράσαντες ἔργα ἐτέρων, οὐχὶ πάντοτε σοφῶν, ὡς ὁ δαιμόνιος Γκαίτε, ὅστις μετέφρασε τὰ πεζὰ ἔργα τοῦ Διδερότου ἐκ τῆς Γαλλικῆς καὶ τὴν αὐτοβιογραφίαν τοῦ Μπεν-βενουτὸ Τσελλίνι ἐκ τῆς Ἰταλικῆς. Εἶνε δὲ βέβαιον ὅτι ὁ Τσελλίνι εἶνε πολὺ κατώτερος τοῦ Γερμανοῦ μεταφραστοῦ του. Ἀφ' ἐτέρου ὁ Ἰταλὸς Ἀνδρέας Ἀφφεί εἶχε πολλὰ χαρίσματα ἐν τούτοις ἔφθασεν εἰς τὸ ἀπόγειον τῆς φήμης του ὅταν μετέφρασε τὰ δράματα τοῦ Γκαίτε καὶ τοῦ Σίλλερ. Εἰσὶς ὁ μέγας Γερμανὸς ποιητὴς Χάι-

νε μετέφρασεν ἐν τῶν ὠραιότερων ἔργων τοῦ Ἰταλοῦ Λορέντσου Στεκεττι. Ὁ Βολταίρος μετέφρασεν ἔργα τοῦ Σαίξπηρ καὶ ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ ἐν ἔργον τοῦ Οὐώλτερ Σκῶτ.

Ἀτυχῶς, πολλὰ ἑλληνικὰ ἀριστουργήματα δὲν μετεδόθησαν πιστῶς εἰς τινὰς τῶν ευρωπαϊκῶν γλωσσῶν, ὁ δὲ λόγος, ὁ κυριώτερος, εἶνε ὁ ἐξῆς: Διότι δὲν μετεφράσθησαν ἀπ' εὐθείας ἐκ τῆς ἑλληνικῆς. Οἱ Σύροι, ὅστινες ἐξετέλουν καθήκοντα διερμηνέων τῆς ἑλληνικῆς μαθήσεως πρὸς τοὺς Ἀραβικοὺς μετέφρασαν κατὰ τὸν 8ον καὶ 9ον αἰῶνα, τὰ ἔργα τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους τοῦ Ἰπποκράτους καὶ τοῦ Γαληνοῦ, εἰς τὴν Ἀραβικὴν. Πολλοὶ τῶν μεταφράσεων τούτων μετηνέχθησαν διὰ τῶν Ἀράβων εἰς Ἰσπανίαν καὶ μετεφράσθησαν (οὐχὶ εἰς τὴν Ἰσπανικὴν, ἀλλὰ, διὰ τῆς μεσολαβήσεως ἐνὸς Ἰουδαίου, γνωρίζοντος τὴν Ἀραβικὴν καὶ ὁμιλοῦντος τὴν Ἰσπανικὴν, ἀλλ' ἀγνωστῶς τὴν Λατινικὴν), εἰς τὴν Λατινικὴν, περὶ τὸν 12ον αἰῶνα· ἐκ τῆς Λατινικῆς δὲ μετεφράσθησαν κατόπιν εἰς ἄλλας ευρωπαϊκὰς γλώσσας. Τοιαῦται μεταφράσεις, γενόμεναι ἀπὸ τέσσερες σπόνταις, ὡς λέγουσιν οἱ καραμπολισταί, ὁσονδήποτε σοφοὶ καὶ προσεκτικοὶ καὶ ἂν ἦσαν οἱ ἐκτελέσαντες ταύτας, δὲν ἠδύναντο ἢ νὰ χάσουν μέρος τῆς ἀξίας των.

Καὶ ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλλάδι ἔχομεν παραδείγματα πολλῶν μεταφράσεων «ἀπὸ σπόνταις». Πάντα τὰ ἔργα τοῦ Ἰψεν λ. γ. μετεφράσθησαν οὐχὶ ἐκ τῆς Νορβηγικῆς, ἣν ἐλάχιστοι λόγοι γνωρίζουν ἐν Ἑλλάδι, ἀλλ' ἐκ τῆς Γερμανικῆς ἢ καὶ τῆς Γαλλικῆς· τοιαῦται μεταφράσεις ὁμοιάζουν πρὸς ξαναζεσταμένα φαγητὰ, κατὰ δὲ τὸν Μπουαλώ, *uu diner rechauffé ne valut jamais rien*.

Ἐνθυμούμαι εἰς Ἀθήνας τὴν πολλάκις ἐπαυληφθεῖσαν παράστασιν τοῦ δράματος «Οἱ ἰπποτάται τῆς οὐίχλης». Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ μεταφράσει ὑπάρχει ἡ φράσις «εἰς τὴν Παλιομονέδα» (τοῦ Λονδίνου, ἔνθα ὑπόκειται ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος). Λοιπὸν, οὐδὲν μέρος τοῦ Λονδίνου καλεῖται ἢ ἐκαλεῖτο ποτε «παλιομονέδα». Ἰδοὺ τί συνέβη. Τὸ Γαλλικὸν κείμενον, ἐξ οὗ ἐγένετο ἡ μετάφρασις, ὑποθέτω, ἀνέφερε τὰς λέξεις ἡ *Vieille Monnaie*. Ἡ δευτέρα λέξις δηλοῖ, βεβαίως, τὴν νυμνέδα, ἀλλὰ δηλοῖ ἐπίσης, καὶ εἰδικῶς εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, τὸ Νομισματοκοπεῖον, τὸ μέρος ὅπου ἔκοβαν τὴν μονέδα.

Διὰ τοῦτο ἔθρακα ἀνωτέρω μεταξὺ τῶν πρῶτων τοῦ μεταφραστοῦ, ὅτι πρέπει νὰ εἶνε καὶ ἡ γνώσις ἄλλων γλωσσῶν, πλὴν τῶν ἀπαραιτήτων δύο, ἰδίως ὅταν ἡ μετάφρασις δὲν γίνεται ἀπ' εὐθείας.

Εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι ὁ μεταφραστής πρέπει

νὰ γνωρίζῃ ἄριστα τὴν γλῶσσαν εἰς ἣν μεταφράζει. Εἶδον ἐσχάτως εἰς τινὰ τῶν ἀρίστων Ἀθηναίων ἐφημερίδων μετάφρασιν ἄρλου ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς, ὅπου ἡ λέξις *Hittite* μετεφράζετο «Ἰττίτης». Ὁ μεταφραστής γνωρίζει καλῶς τὴν Ἀγγλικὴν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν, ἀλλὰ δὲν συνέπεσε νὰ ἀναγνώσῃ ποτὲ, οὐδ' εἶχε τὰ μέσα κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς μεταφράσεως νὰ συμβουλευθῇ τὴν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν τοῦ Ο', ἥτις πλέον ἢ δωδεκάκις ἀναφέρει τοὺς *Hittites* ὡς *Χετταῖους*. Εἰς τὴν αὐτὴν ἐφημερίδα εἶδον τὸ περίφημον Ἰταλικὸν Μοναστήριον τοῦ Μόντε Κασσίνο, μεταφρασθὲν ὡς Μόν Κασσέν *Mont Cassin* ὡς νὰ ἦτο τοῦτο Γαλλικόν. Καὶ διατὶ συνέβη τοῦτο; Διότι ὁ μεταφραστής, ὅστις ἐγνώριζε καλῶς τὴν Γαλλικὴν δὲν ἐνεθυμῆτο τὴν Γεωγραφίαν, καὶ ὅπερ τὸ χειρότερον, δὲν εἶχε πρόχειρον Γεωγραφικὸν τι γλῶσσαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν, δὲν ἐγνώριζεν ἢ Λεξικόν. Δὲν ἐπικρίνω τὸν ἐν λόγῳ μεταφραστὴν· ἀπλῶς λέγω τί συμβαίνει.

Μέχρι τοῦδε ἀνέφερα ἐνταῦθα περὶ μεταφράσεων αἰτίνας ἦσαν κακαί, οὐχὶ διότι ὁ μεταφραστής ἠγνόει τὴν γλῶσσαν τοῦ πρωτοτύπου, ἀλλὰ διότι ἐσπερεῖτο ἄλλων τινῶν γνώσεων. Ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ χειρότεροι, ὅστινες ἐπιχειροῦσι τὴν μετάφρασιν ἐκ γλώσσης ἢς ἀγνοοῦσι καὶ τὰ μᾶλλον στοιχειώδη. Κάποιοι, τὴν ἐποχὴν τῶν Βαλκανικῶν πολέμων, εἰς τινὰ Ἑλληνικὴν ἐφημερίδα τοῦ Λονδίνου, μετέφρασε τὰς Ἀγγλικὰς λέξεις *General Staff* ἦτοι «Γενικὸν Ἐπιτελεῖον», *Strafregiment* ἦτοι «Πεντακτῆς Δόρυς Διμάχης τοῦ Λονδίνου, πρὶν ἢ μεταβῇ εἰς Παρισίους, ἦνοιξε τὸ μικρὸν Ἀγγλογαλλικὸν Λεξικόν του εἰς τὴν λέξιν *late* (πρῶτον) καὶ εὐρὼν τὰς ἀντιστοίχους Γαλλικὰς *ancien, dernier, ci-devant, ex, feu* καὶ μὴ γνωρίζων ποῖαν τούτων νὰ προτιμῇ, ἐξέλεξεν, ἀπὸ μετριοφροσύνης ἴσως, τὴν τελευταίαν, *feu* ἥτις ὅμως δηλοῖ κυρίως τὸν «μακαρίτην» καὶ διέταξε νὰ τυπώσων μίαν ἑκατοντάδα ἐπισκεπτῶν φερδόντων τὸ ἔνομα του καὶ τὸν τίτλον *feu lord—Maire*. Ὁ Νομάρχης τοῦ Σηκουάνα ἀκόμη γελά ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει τοῦ Ἀγγλου βουκόλακα.

Τὸ ζήτημα, ποῖον ἰδίωμα τῆς γλώσσης του πρέπει νὰ προτιμᾷ ὁ μεταφραστής, εἶνε πολὺ ἐὶς ὅσον νὰ ἐξετασθῇ ἐν τῇ προχείρῳ ταύτῃ μελέτῃ. Μερικοὶ ὅμως μεταφρασταὶ εἶνε ἐντελῶς ἀστοιχείωτοι εἰς τὴν γλῶσσαν των. Ὅτε, περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἐγένετο

ἐν Ἀθήναις διαγωνισμὸς πρὸς κατάληψιν θέσεων ὑπολογιστῶν τοῦ Ναυτικοῦ, εἰς τῶν ὑποψηφίων, ἐξ Ἑπανήσου, γνωρίζων καλῶς τὴν Ἰταλικὴν, ὡς γλῶσσαν τοῦ πατρικοῦ οἴκου του, μετέφρασε τὸν πρῶτον στίχον τοῦ «Τηλεμάχου» τοῦ Γάλλου Φενελῶνος ὡς ἐξῆς: «Ἡ Καλύψω δὲν ἐμπόρουσε νὰ κονσολαρισθῇ διὰ τὴν παρτέντσα τοῦ Οὐλύσσου...» Ἡ μετάφρασις αὕτη μοῦ ἐνθυμίζει τὰ «Ἑλληνικά» τοῦ Βυζαντινοῦ Θεοφίλου Προδρόμου, γράφοντος: «Ἀποσβέννυται δὲ ὁ οὐσούφρουκτος τῇ τελευτῇ τοῦ οὐσούφρουκουαρίου καὶ ταῖς δύο κάπιτις δαμινουτώσι τῇ μεγάλῃ καὶ τῇ μέσῃ καὶ τῇ νὸν οὐτένδο πρόπφ ρητῶ... Ὁμοίως ἀποσβέννυται ὁ οὐσούφρουκτος ἐὰν ὁ οὐσούφρουκουαρίου τῷ προπριεταρίῳ τὸν οὐσούφρουκτον παραχωρήσῃ...»

Γεννάται ἐν τούτοις σοβαρῶς τὸ ζήτημα ἂν πρέπει νὰ δίδωμεν εἰς τὰς ξένας λέξεις Ἑλληνικὰς καταλήξεις ἢ νὰ τὰς ἀφίνωμεν ὡς ἔχουν. Τὸ νέον, ἐν παραδείγματι, πολεμικὸν ὄπλον, ὅπερ οἱ Ἀγγλοὶ ὠνόμασαν *tank* πρέπει νὰ τὸ κάμνωμεν «ἡ τάγκα» τῆς τάγκας, πληθ. αἱ τάγκαι ἢ νὰ τὸ ἀφίνωμεν «τάνκ». Κατὰ τὴν ιδέαν μου, ἀμφότερα εἶνε καλὰ, ἐκτός ἐὰν μεταφράσωμεν τὴν Ἀγγλικὴν λέξιν εἰς «ἄγμα ἐφόδου» *char d'assaut* κακὸν ὅμως εἶνε νὰ λέγωμεν «τάνκ» εἰς τὸν ἐνικὸν καὶ «τάνκας» εἰς τὸν πληθυντικόν, κατὰ μίμησιν τοῦ Ἀγγλικοῦ ἢ τοῦ Γαλλικοῦ.

«Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ, ἄτινα» (κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην) «ἐὰν γράφηται καθ' ἑν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία». Ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ κλείσω τὸ ἄρθρον μου χωρὶς νὰ θίξω τὸ ζήτημα ἂν ἐν ἑμμετρον ἔργον ποῖται νὰ μεταφράζεται ἑμμέτρως ἢ πεζῶς. Κατὰ τὴν ταπεινὴν ιδέαν μου, ἐν ἑμμετρον ἔργον μεγάλης φιλολογικῆς καὶ ἱστορικῆς ἀξίας, ποῖται ἢ νὰ μεταφράζεται εἰς τὸ πεζὸν κατὰ λέξιν, ὡς αἱ Ἀγίαι Γραφαί, ἢ νὰ μὴ μεταφράζεται καθόλου· διότι ἐν ἔργον μεγαλοφυΐας, μεταφραζόμενον ἑμμέτρως, καὶ μάλιστα ὁμοιοκαταληκτῶς, κατ' ἀνάγκην θὰ περιέλῃ παραλείψεις ἢ—τὸ χειρότερον—προσθήκας. Ὁ Ὁμηρος, μεταφραζόμενος ἑμμέτρως εἰς ξένην τινὰ γλῶσσαν, παθαίνει, ὅτι τὸ βραστό μεταβαλλόμενον εἰς κροφτεδες· χάνει τὰς βιταμίνους του.

(Λονδίνον) **Ι. Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ**

Τύποις «ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ»
(Τμήμα Διανομῆς)

δὸν μέρος τῶν ἐγχωρίων κατοίκων, τῶν Ἀράβων, εἶνε ἢ Μωαμεθανοὶ ἢ Κόπται. Καὶ ὅμως οἱ ἐγχώριοι κάτοικοι δὲν εἶνε Ἀράβες, οἵτινες εἰς 30.000 μόνον ἀνερχόμενοι, εἶνε ἐπὶ ἡλῆδες, ἀλλ' Αἰγύπτιοι, ἐξ ὧν οἱ πλείστοι Μωαμεθανοὶ ἀπὸ τῆς Ἀραβικῆς κατακλίσεως καὶ περὶ τὸ ἐν ἑκατομύριον Χριστιανοί, οἱ Κόπται. Ἐτερος συγγραφεὺς, Γάλλος οὗτος, ὁ μέγας γεωγράφος Malte-Brun οὗ τὰς πληροφορίας ἀνέγραψαν πάντες οἱ μετ' αὐτὸν γράψαντες, σημειοὶ μὲν ὀνομαστὶ πλείους ἐλληνικὸς πόλεις τῆς Ἀφρικῆς, ἐκλαμβάνει δὲ ταύτας ὡς ἰδιόματα ῥωμαϊκά, συγγένων διακεκοιμμένης ἱστορικῆς περιόδου, τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν Μακεδονικὴν, τὴν Ῥωμαϊκὴν καὶ τὴν Βυζαντινικὴν, χαρακτηρίζων ὡς κτίσματα Ῥωμαϊκά, κτίσματα Ἑλληνικά, Μακεδονικά ἢ Βυζαντινικά, ἃν καὶ ἐμφανῶς ἐξ αὐτῶν τῶν ὀνομάτων μαρτυρεῖται τὸ Ἑλληνικὸν τῶν ἐν λόγῳ κτισμάτων. Ἄλλοι τὴν Ταϊνίαν Δόγγαν, πόλιν καὶ χώραν τῆς Τιγγιτανῆς, τῆς Ἰουστινιανῆς Μανριτανίας, τοῦ Μαρόκκου, θεωροῦσιν ὡς ὀνοματοθεσίαν Ῥωμαϊκῆς προελεύσεως, ἀντιθέτως, οἱ ἡ λέξις Δόγγα εἶνε Ἑλληνική, καὶ δὲ Προϊστορικὴ, ἀπαντῶσα παρ' Αἰσχύλου, Ἀριστοφάνει καὶ Μεγάλῳ Ἐνυμολογικῷ ὑπὸ τοὺς τίτους Ὀγγάζω, Ὀγγῶνες, Ὀγγάσια, Ὀγγασίαν, ὀγγάσιον δὲ τύπον Ὀγγασίων καὶ Ὀγγῶνων, δηλαδὴ ὀγγήσιον ἔχον Ὀγγάσια καὶ Ὀγγῶνας, λί-

θους ἢ πέτρας καὶ μυγῶδεις βράχους, καὶ ὧν τὰ πυκνήσια δέουσι τῶν νεῶν καὶ ἀφ' ὧν ἐξορῶσιν ἐπὶ καταδρομὴν αἱ τυχεῖαι νῆες Ὀγγασίαν. Ἡ δὲ λέξις Ταϊνίαν σημαίνει τὸ ταινιῶδες, δηλαδὴ τὸ ἐπίμυκτον καὶ στενὸν τοῦ μέρους. Πρόκειται περὶ τοῦ Ρίφ, ὀνομασθέντος οὕτω κατὰ παραφθορὰν ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς Βαρβαρικῆς, τῆς σημερινῆς Ἀγγλικῆς Σομαλίας, μεταναστευσάσης καὶ ἐγκαταστάσης ἐκεῖ φυλῆς τῶν Βαρβάρων, Βερβέρων, Ὀρειταίων ἢ Ρυπαίων, ἀλλὰ πιθανώτατα καὶ κατ' ὀνοματοποιίαν ἐκ τῆς ριφῆς διότι πράγματι ἐρρίπτοντο βέλη καὶ βολαίδια εἰς τὴν θάλασσαν ὅσκις παρελθόντες ἐχθρὸν σκάφος ἢ ἀνελαμβάνοντο καταδρομαί. Τὰ τρία ταῦτα παραδείγματα ἀνεπιστάσις διαπιστοῦσιν ὅπως ἀτελῶς καὶ πλημμελῶς ἐμελετήθησαν σπουδαιότατα θέματα, ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐθνογραφικὴν σύνθεσιν χωρῶν ἐν τῇ Μεσογείῳ κειμένων. Κατὰ μεῖζονα λόγον ἢ αὐτὴ ἐξεδηλώθη ἀνεπιστάσις ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ μέγα ἔργον τοῦ αἰωνοβίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ὅπερ, καὶ ἀποβαλὼν τῇ 21 Δεκεμβρίου τοῦ 641 τὴν φωτοδόλον αἴγλην αὐτοῦ, συνεχίζει οὐδὲν ἥτιον τὸν μεγαλοπράγμονα ὁρμόν, ὃν διέγραψεν ὁ εὐαγγελιστὴς ἀπόστολος Μάρκος, διδάξας ἐν τῇ κυρίῳ Αἰγύπτῳ, τῇ τοῦ Δέλτα, τῇ Θηβαΐδι καὶ ἐν τῇ Κυρηναϊκῇ, τελειώσας δὲ τὸν βίον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Γ. Κ. ΣΚΑΛΙΕΡΗΣ

ΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ

(Ἡ «Νέα Ἐποχή» ἔγραψεν εἰς προηγούμενον αὐτῆς τεύχος περὶ τῶν ἐξαιρετικῶν ὅσον καὶ δικαίων ἐκδηλώσεων τιμῆς καὶ ἀγάπης, ὧν ἔτυχεν ἐκ μέρους τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου τῶν καὶ προσώπων αὐτῆς φίλος κ. Ἀνδρέας Παπαδημητρίου, ἀνέφερε δὲ καὶ τὸ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ὀνομαστικῆς του ἐορτῆς δοθὲν γεῦμα. Κατὰ τὸ γεῦμα ἐκεῖνο ἠγέρθησαν αἱ κάτωθι προτάσεις, ὡς παραθέτομεν ὡς ἀποδιδούσας πιστῶς τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἀπόψεις τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ἀνωτέρου τούτου Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος.)

Πρόποισις τοῦ Διευθυντοῦ κ. Σ. Παπαφράγκου

Ἀγαπητοὶ συνάδελφοι,

Ἡ σημερινὴ συγκέντρωσις εἶναι μία ἀπὸ τὰς

ὀριωτέρας ἐκδηλώσεις τῆς ἀληθοῦς ἀλληλεγγύης, ἥτις πάντοτε διέκρινε τοὺς ἐν τῇ Τραπεζῇ ἐργαζομένους. Προήλθον ἀπὸ τὸ γενικὸν αἶσθημα ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης πρὸς ἕνα ἐκ τῶν ἀρίστων λειτουργῶν τῆς Τραπεζῆς, διακριθέντα πάντοτε διὰ τὴν φιλεργίαν, τὴν ἐξύμνησιν καὶ τὸ ἥθος παρασχόντα δὲ πολλὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸν Σύλλογον οὗ τὴν προεδρείαν τοσούτων ἐπαξίως κατέχει καὶ εἰς τοὺς συναδέλφους πάντας καὶ τὰς κοινὰς αὐτῶν ὑποθέσεις.

Οἱ Διευθυνταὶ τῆς Τραπεζῆς, οἱ ἐκ τῶν κόλπων αὐτῆς ἀναδειχθέντες καὶ ἀρρήκτως μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς συνδεσμένης, με ἐξουσιοδοτήσαν νὰ ἀπευθύνω ἐξ ὀνόματος ὅλων μας ἕνα ἑγκάρδιον χαιρετισμὸν πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Συλλόγου κ. Ἀνδρέαν Παπαδημητρίου, νὰ ἔχω τὴν ὅλην δρασὶν καὶ ἐργασίαν αὐτοῦ, νὰ ἐκδηλώσω τὴν χαρὰν τῶν ἐπὶ τῇ σημερινῇ συγ-

κεντρῶσαι καὶ τὴν ἀδελφικὴν στοργὴν τῶν πρὸς τοὺς συναδέλφους νὰ δηλώσω τὴν ἀνεπιφύλακτον ἀλληλεγγύην, νὰ ἐυχθῶ συγχαίρειν ἄφορμὰς ἐορτῶν καὶ εὐχαριστήσεων.

Προπίνω εἰς ὑγείαν τοῦ ἐκλεκτοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου κ. Ἀνδρέα Παπαδημητρίου, εἰς ὑγείαν πάντων τῶν ἀγαπητῶν συναδέλφων ὑπαλλήλων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

Πρόποισις κ. Σόλωνος Συρμποπούλου

Φαντάζομαι ὅτι διερμηνεύω τὸ συναίσθημα πάντων Ὑμῶν ἂν ἐκφράσω τὴν ἡμετρον χαρὰν, ἀλλὰ καὶ πλέον τούτου, τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν ἣν αἰσθάνομαι ἐγείρομενος ἵνα προπίνω ἐν μέσῳ συναδελφικῆς συγκεντρώσεως, πρωτοφραγεὺς εἰς τὰ χρονικά τόσον τῆς Τραπεζῆς, ὅσον καὶ τοῦ Συλλόγου.

Ἡ ὑψηλὴ ιδέα περὶ τὴν ὁποίαν συνεπήχθη ὁ Σύλλογος ἡμῶν, ἐκδηλοῦται τὴν ἐσπέραν ταύτην κατὰ τρόπον ἐπιστεφόντα πανηγυρικῶς τὰς ὁραίας προσπάθειας πάντων ἐκείνων σφτινες ἠγωνίσθησαν τὸν ἄχαριν ἀγῶνα τῆς προστασίας τῶν ἐπαγγελματικῶν ἡμῶν συμφερόντων.

Καὶ μεταξὺ τῶν εὐγενῶν ἐκείνων αγωνιστῶν, ἐλπίομεν ἔμπλεοι χαρᾶς, καὶ μέλη τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου, ἀνωτάτως κατέχοντα ἡδὴ ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ θέσεις, κοσμοῦντα τὴν συγκέντρωσιν ταύτην. Ἐσπευσαν καὶ ταῦτα νὰ συσφίξωσι τὸν μεταξὺ πάντων δεσμόν, καὶ νὰ συρρηλατήσωσι τὸ πνεῦμα τῆς ἀλληλεγγύης περὶ δέον αἰέποτε νὰ διέπῃ τὴν πορείαν ἡμῶν.

Ὁφείλομεν ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι, ἡ αὐθόρμητος συγκέντρωσις τῆς ἐσπέρας ταύτης δὲν ἀπέβλεψε μόνον εἰς τὴν ἐκδήλωσιν ἀλληλεγγύης.

Οἱ πάντες συνήλθομεν πρὸ παντός, ἵνα ἀπειθῶμεν χαιρετισμὸν τιμῆς πρὸς τὸν ἡδὴ κατέχοντα τὴν πρώτην ἐν τῷ Συλλόγῳ θέσιν, Συνάδελφον Ἀνδρέαν Παπαδημητρίου. Εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀποδεικνύεται, ἐνσαρκῶναι αὐτὴν ταύτην τὴν συλλογικὴν ιδεάν, αὐτὴν ταύτην τὴν ιδεάν τῆς ἀλληλεγγύης.

Οἱ ἀγῶν τῆς προστασίας τῶν ἐπαγγελματικῶν συμφερόντων!

Ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ ἡ Ἐπιχειρήσις αὕτη, Κύριοι. Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ, ὅτι, ὁ Παπα-

δημητρίου διέπρεψεν εἰς ταύτην, ὅσον ἦτο δυνατόν νὰ διαπρέψῃ.

Ἀντιρρήτως αἱ διαθέσεις τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς ὑπῆρξαν εὐνοϊκώταται διὰ τὸ Προσωπικόν. Καὶ οἱ Διοικηταί, ἐκδηλώσαντες ταύτας ἐμπράκτως, ἀπέκτισαν ἀκλόνητα δικαιώματα ἐπὶ τῆς βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης ὅλων ἡμῶν.

Δὲν ἔπεται ὅμως ὅτι ἐκ τούτου τὸ ἔργον τοῦ Συλλόγου, καὶ δὴ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ, δέον νὰ ὑπατιμωθῇ.

Ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς, παρὰ τὴν εὐγενὴ αὐτῆς ἐπιθυμίαν, δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ ὅτι ἀποτελεῖ καὶ ἐργοδότην διαχειριζόμενον συμφέροντα τρίτων, καὶ κατ' ἀνάγκην θὰ ἤρχετο ἀντιμέτωπος πρὸς ὁλόκληρον τὸ Προσωπικόν, πρὸς τὰς δικαίας ἀξιώσεις τοῦ ὁποίου θὰ ἠναγκάζετο νὰ ἀντιτάξῃ πολλάκις πικρὰν τὴν ἄρνησιν.

Ἡ σύνθεσις ἐξ ἄλλου, τοῦ Προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς, ἡμῶν, παρενέβαλλεν ἐπίσης προσκόμματα εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ Προέδρου.

Οἱ χειρισμοὶ ἐπομένως, τῶν ἐπαγγελματικῶν ζητημάτων ὑπῆρξε δυσχερέστατος, ἰδίᾳ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὡς γνωστὸν εἰς πάντας. Καὶ ὁ Παπαδημητρίου ὑπῆρξεν ἀριστοτέχνης ἐν τῇ Διαχειρίσει ταύτῃ.

Ὁνειροπολῶν τὴν παντοειδῆ ἐξέφωσιν τοῦ ὑπαλλήλου τῆς Τραπεζῆς, ὃν εἰλικρινῶς ἠγάπησε, συναισθανόμενος ὅμως ἐαθῶς καὶ τὸ καθῆκον τοῦ εἰλικρινοῦς καὶ τιμίου ὑπαλλήλου, κατώρθωσε, συνδυάζων τὴν πληθὺν τῶν ἀλληλοσυγκρουομένων συναισθημάτων, νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ τοῦ Συλλόγου. Καὶ συνεκέντρωσεν παραδόξως, κατὰ τὸ φαινόμενον, ὅλας δικαίως, τὴν ἐκτίμησιν ἀμφοτέρων τῶν ἀντιμετώπων μερῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἐντίμου καὶ εἰλικρινοῦς Συνάδελφου, ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ Φίλου ὅλων ἡμῶν ὑπὲρ τοιούτου Προέδρου τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου, ἐγείρω, Κύριοι, τὸ κύπελλον.

Εἴθε αἱ εὐχαὶ πάντων ἡμῶν, συνοδεύουσαι αὐτὸν κατὰ τὴν περαιτέρω συλλογικὴν του δρᾶσιν, νὰ τὸν βοηθήσωσι νὰ φέρῃ εἰς πέρας ὁλόκληρον τὸ ἔργον, ὅπερ, αὐτὸς μὲν ὀνειροπό-

μάσιον λόγον ἐπὶ τῆς ἐν γένει πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως του. Τὸ ὅλον εἰς Πάτρας ταξειδίον του διήρκεσεν εἴκοσι ὥρας, διότι ἡ κατάστασις τοῦ Βασιλέως δὲν ἐπέτρεπε τὴν θυσίαν περισσοτέρου χρόνου. Τὴν ἑσπέραν τῆς 27ης Ἀπριλίου ἐν μέσῳ μεγάλου συναγεροῦ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ λαοῦ ἐξεφώνησεν ἐπίσης βαρυσήμαντον πολιτικὸν λόγον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξέθηκε κυρίως τὸ ἐσωτερικὸν πρόγραμμα τοῦ καὶ τὸν ὁποῖον δὲν παραδέτομεν ἐνταῦθα διότι τὸ μὲν ἐξωτερικὸν τοῦ προγράμματος τὸ ἀνέπτυξε βραδύτερον εἰς λόγον του ἐκφωνηθέντα ἐν Πάτραις, ὃν θὰ παραθέσωμεν ὁλόκληρον, ὡς παρέχοντα πρὸς τοῦτοις καὶ πλήρη αἰτιολογίαν τῆς τηρηθείσης παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς ἐξουσίας ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, τὰς δὲ περὶ τῆς διοικήσεως γνώμας του, ἥτοι ὁλόκληρον τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ πρόγραμμα, τὰς ἀνέπτυξεν ἀναλυτικώτατα εἰς τὸν μνημιώδη ἀληθῶς καὶ μοναδικὸν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πολιτικὰ χρονικά λόγον, τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησεν ἐν Πάτραις ἐπιστροφῶν ἐκ τῆς ἐξορίας ἵνα μετασχητῶν ἐκλογῶν τοῦ 1920. Καὶ τὸν λόγον τοῦτον θὰ παραθέσωμεν ἐπίσης ὁλόκληρον εἰς τὸ οἰκεῖον κεφάλαιον.

Αἱ κρίσεις τοῦ τύπου περὶ τῆς ὁμιλίας τοῦ Γούναρη πρὸς τὸν Ἀθηναϊκὸν λαὸν τῆς 27ης Ἀπριλίου 1915 ὑπῆρξαν μακροαὶ καὶ ἀναλυτικώταται. Ἐξ αὐτῶν παραθέτομεν μόνον τὰ γραφέντα εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν», τὸ «Ἐμπρὸς» καὶ τὴν «Νέαν Ἠμέραν» τὰς ἐκπροσωπούσας τότε γενικώτερον καὶ ἐγκυρώτερον τὴν κοινὴν συνείδησιν:

«Ὁ Γαβριηλίδης ἔγγραφεν εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν» ὑπὸ τὸν τίτλον: «Οἱ δύο πόλοι» τὰ ἑξῆς:

«Ὁ ὑπέροχος χθεσινὸς βραδυνὸς λόγος τοῦ κ. Γούναρη, ὑπῆρξε τὸ συμπλήρωμα τοῦ δημοσιευθέντος χθὲς προγράμματος. Ἐσωτερικὴ πολιτικὴ ἐκείνου. Ἐθνικὸν ζήτημα αὐτοῦ. Οἱ δύο πόλοι. Ὁ ἕνας πόλος εἶναι αἱ ἰδίαί — τὸ πρόγραμμα. Ὁ ἄλλος ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων — ἡ ἀνασκόπισις τοῦ Ἑθνικοῦ ζητήματος.

Περὶ τὸν νῦν εἰπόμενον, ὅτι ὁ Γούναρης ὑπῆρξεν ἀπείρως εὐτυχέστερος ὅταν ἀπεκάλυψε περὶ τοῦ κοινοῦ τοῦ δευτέρου αὐτοῦ πόλου. Διότι ἀντ' αὐτοῦ ὥμιλησαν τὰ πράγματα, τὰ γνωστά, τὰ ὑποκείμενα εἰς τὴν κοινὴν ἀντίληψιν. Ἦτο δὲ τῆς φωνῆς τῶν πραγμάτων ἀπήχησις ἡ φωνὴ του, γνώριμος εἰς ὅλων τὴν ἀκοήν.

Ἀντιθέτως ἐγέννησε τὴν συνειθισμένην ἀπὸ κοινοτυπίας ἀπὸ ἐμπειρισμῶν, ἀπὸ προχειρολογίας ἀκοήν, ἡ φωνὴ τοῦ Κυβερνητικοῦ προγράμματος, τοῦ πολυσχιδοῦς καὶ εἰσάγοντος δαιμόνια καινὰ. Ἡ προεπαναστατικὴ μηδενολογία καὶ ἡ βενιζέλειος προχειρολογία εἶχαν πορῶσει τὴν ἀκουστικὴν συνείδησιν τῶν ἀτυχῶν Ἑλλήνων ἐκλογέων».

Τὸ «Ἐμπρὸς».

«Ἡ εὐγλωττος τοῦ κ. Δημ. Γούναρη ἀγόρευσις, μακρὰ καὶ ἔντεχνος ἀνάλυσις τῆς παρούσης καταστάσεως διέχυσεν ἄπλετον φῶς καὶ ἐπροξένησεν βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς πολυαριθμοὺς αὐτοῦ ἀκροατάς. Ὁ παλλόμενος τόνος τῆς φωνῆς του, τὸ ὕψος του, ἡ ἀδιάσειστος λογικὴ του, τὰ ἔξοχα αὐτοῦ ἐπιχειρήματα, ἐκράτησαν ἐπὶ ἡμίσειαν σχεδὸν ὥραν τὸ κοινὸν ὑπὸ ἀκατανίκητον γοητείαν. Τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τοῦτο κατεδηλώθη ὅχι μόνον ἐκ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ μὲν τὸν ὁποῖον ὑπεδέχθησαν τὰς κυριωτέρας περικοπὰς τοῦ λόγου του, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν εὐμενῶν κρίσεων, τὰς ὁποίας ἐξέφερον πάντες μετὰ τὸ τέλος του, ἀναγνωρίζοντες εἰς αὐτὸν εὐστροφίαν καὶ διαύγειαν ἀξιοσημείων, εὐσυνειδησίαν δὲ καὶ εὐλογίαν μὴ ὑποκειμένην εἰς σύγκρισιν πρὸς οὐδέναν τῶν ἄλλων ἀντιπάλων».

«Ἡ «Ν. Ἠμέρα».

«Ἡ γενικὴ ἐντύπωσις ἐκ τῆς χθεσινῆς ἀγορεύσεως τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐξόχως ἀγαθὴ. Ὁ κ. Γούναρης ἤρесе καὶ ὡς ἐμφάνισις καὶ ὡς ρήτωρ εἰς ὅσους δὲν τὸν ἐγνώριζον, ἡ λιτότης δὲ καὶ ἡ εὐπρέπεια τῆς γλώσσης του, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰ ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα τῷ παρείχον τὰ ἀκλόνητα πράγματα, ἀνέδειξαν τὴν χθεσινὴν του ἀγόρευσιν εἰς ἓνα πρῶτης τάξεως πολιτικὸν λόγον».

Αἱ ἐκλογαὶ διεξήχθησαν ἐν ἀπολύτῳ τάξει κατ' ὅλον τὸ Κράτος καὶ ἔφερον πλειοψηφοῦν τὸ Βενιζελικὸν κόμμα κατὰ ἐξήκοντα περίπου ἔδρας. Ἐκ τοῦ Κυβερνητικοῦ συνδυασμοῦ Ἀχαϊόλιδος ἐπέτυχεν μόνον ὁ Δημ. Γούναρης, ἐκ τοῦ τῆς Αἰτωλοκαρνανίας μόνος ὁ Νικόλ. Στράτος, ἀπέτυχε δὲ ὁ Πρωτοπαπαδάκης.

Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς Κυβερνήσεως αὕτη εὐρίσκειτο οὐσιωδῶς ὑπὸ παραίτησιν. Ἡ ἐπίσημος ὁμως ὑποβολὴ τῆς παραιτήσεως δὲν καθίστατο ἐφικτὴ λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς ἀνωμαλίας, τὴν ὁποῖαν ἐδημιούργει ἐν τῇ Χώρα ἡ παρότασις τῆς σοβαρᾶς ἀσθενείας τοῦ Βασιλέως, καὶ ὑπεβλήθη αὕτη μετὰ τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς νέας Βουλῆς, ὅτε ἐμειωθήσκει ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐκλεγέντος τοῦ βενιζελικοῦ ὑποψηφίου κ. Κ. Ζαβιτσιάνου (3 Αὐγούστου 1915).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ

Κυβέρνησις Βενιζέλου.

Παραιτηθείσης τῆς Κυβερνήσεως Γούναρη, ὁ ἀείμνηστος Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐκάλεσε παρ' αὐτῷ τὸν κ. Ἐλ. Βενιζέλον καὶ τῷ ἀνέθεσε τὸν σχηματισμὸν τῆς νέας Κυβερνήσεως, ἥτις ὠρίσθη τὴν ἐπομένην. Κατὰ τὴν συνάντησιν Βασιλέως—Βενιζέλου διεξήχθη μακρὰ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς πλήρως δὲ ταυτότης ἀντιλήψεων ἐσημειώθη μετὰ τῶν δύο παραγόντων ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς τηρήσεως τῆς πολιτικῆς τῆς οὐδετερότητος.

Αὐτὸς ὁ κ. Βενιζέλος καὶ αὐτὰ τὰ κυβερνητικὰ δημοσιογραφικὰ ὄργανα ἐτόνιζον, ὅτι τῷ σχηματισμῷ τῆς νέας Κυβερνήσεως, τὴν ἀνάγκην τῆς συνεχίσεως τῆς πολιτικῆς τῆς οὐδετερότητος, εὐνοικῆς πάντοτε πρὸς τὰς Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως, μὲ ἀγρυπνον, πάντοτε, παρακολούθησιν τῶν κινήσεων τῆς Βουλγαρίας, ἥτις ἐφαίνετο, ὅτι ἔσπευδε νὰ ταχθῇ εἰς τὸ πλευρὸν τῆς Γερμανίας, Αὐστρίας καὶ Τουρκίας. Ἀπὸ πολλοῦ, ἦτο γνωστὸν ὅτι ἡ Βουλγαρία εἶχε λάβει σημαντικὸν δάνειον ἀπὸ τὴν Γερμανίαν καὶ ὅλα τὰ συμπτώματα παρουσίαζον ὡς ἐπικειμένην τὴν προσχώρησιν τῆς Βουλγαρίας εἰς τὸν Γερμανο-αὐστριακὸν συνδυασμὸν. Αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς διεκόπησαν διὰ τι χρονικὸν διάστημα, ἵνα ἡ Κυβέρνησις προπαρασκευάσῃ τὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν τῆς.

Τὴν 14ην Σεπτεμβρίου ἠγγέλη, ὅτι ἡ Βουλγαρία ἐκάρυξε γενικὴν ἐπιστράτευσιν, μὲ τὴν αἰτιολογίαν, ὅτι τὸ μέτρον ἐκεῖνο ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν φρουρῶν τῶν συνόρων. Ταυτοχρόνως ἠγγέλλετο ἡ γενικὴ κατὰ τῶν Σέρβων Γερμανο-αὐστριακὴ

ἐπίθεσις, ἥτις ἐσημειώθη μ' ἐπιτυχίας τῶν ἐπιτεθέντων. Ὁ κ. Βενιζέλος μετὰ μακρὸν ὑπουργικὸν συμβούλιον συνειργάσθη μετὰ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου ἀπεφασίσθη δὲ κατὰ τὴν συνεργασίαν ἐκείνην ἡ γενικὴ ἐπιστρατεύσις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Τὸ ἐκδοθὲν ἐπίσημον ἀνακοινωθὲν ἐπὶ τῆς γενικῆς ἐπιστρατεύσεως ἔλεγεν «ὅτι ἐπεβάλλετο αὕτη ἐκ λόγων στοιχειώδους προνοίας».

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπίμονοι ἐκυκλοφόρουν φῆμαι περὶ νέας διαφωνίας τοῦ Βασιλέως μετὰ τοῦ κ. Ἐλ. Βενιζέλου καὶ περὶ ἐπικειμένης παραιτήσεως τοῦ κ. Βενιζέλου. Πρὸς διάψευσιν τῶν φημῶν τούτων ἡ Κυβέρνησις ἐξέδωκεν ἀνακοινωθὲν καθ' ὃ πλήρης εἶχε διαπιστωθῇ ὁμοφωνία μεταξὺ Βασιλέως καὶ Βενιζέλου ὡς πρὸς τὰ μέλλοντα καὶ ληφθῶσι μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως.

Ὁ Γούναρης εὐρισκόμενος ἐν Αἰδηψῷ, ἐσπευσεν ἅμα τῇ Βουλγαρικῇ ἐπιστρατεύσει νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς Ἀθήνας, διακόψας τὴν λουτροθεραπείαν του. Αἱ ἐπιμόνως κυκλοφορήσασαι φῆμαι ἐβεβαίουν, ὅτι ἐπέστρεψε τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, ἵνα παραιτουμένου τοῦ κ. Βενιζέλου ἀνελάμβανε τὸν σχηματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν σχέσει πρὸς τὰς φήμας ἐκείνας καὶ τὸ περὶ ὁμοφωνίας Ἀνακτος καὶ Βενιζέλου ἀνακοινωθὲν, ὁ Δημ. Γούναρης, προσῆλθον εἰς τὴν κάτωθι βαρυσήμαντον δήλωσιν.

— *«Εἶνε προτιμότερα ἢ τοιαύτη διευθέτησις τοῦ ζητήματος. Διότι δὲν θὰ ἦτο βεβαίως εὐχάριστον τὰ δημιουργηθῶν καὶ ἐσωτερικαὶ ἀνωμαλίαι, παρὰ τὰς ἐξωτερικάς, εἰς τοιαύτας κρίσιμους στιγμὰς. Ὅφειλομεν, ἄλλως τε, νὰ ἔχωμεν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν διαχειρίσιν τῶν Ἑθνικῶν ζητημάτων παρὰ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως. Διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἐπομένως ὁμοφωνία μεταξὺ Βασιλέως καὶ Πρωθυπουργοῦ, τοῦτο σημαίνει, ὅτι αἱ γνώμαι τοῦ Ἀνακτος εἶναι αἱ μέχρι τέλους ἐπικρατήσασαι».*

* *

Τὴν 16ην Σεπτεμβρίου ἡ Βουλὴ ἐπανελάβε τὰς ἐργασίας αὐτῆς λόγῳ τῶν γεγονότων. Ἀμα τῇ ἐνάρξει τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. Βενιζέλος λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθηκε τὰ τῆς καταστάσεως καὶ ἐξηγήσεν, ὅτι εἰς τὸ μέτρον τῆς γενικῆς ἐπιστρατεύσεως προῆλθεν ἡ Ἑλλὰς ἵνα ἐξασφαλίσῃ τὰ συμφέροντα αὐτῆς. Ὁ κ. Βενιζέλος ἐχαρκτήρισε τὴν κατάστασιν ὡς ἄκρως σοβαρὰν καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα, ὅτι αἱ καθησυχαστικαὶ διαβεβαιώσεις τῶν ἐπισήμων Βουλγαρικῶν κύκλων, ὅτι ἡ Βουλγαρικὴ ἐπιστρατεύσις δὲν ἐστρέφετο ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅτι δὲν θὰ μετέβαλε τὴν τότε ὑφισταμένην ἐν τοῖς Βαλκανίοις κατάστασιν, ἀπεσόβουν, τὴν ἀνάγκην τῆς μεταβολῆς τῆς πολιτικῆς τῆς οὐδετερότητος.

Ὁ ΔΗΜ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ, λαβὼν ἀμέσως τὸν λόγον ὑπὸ τὴν βαθεῖαν σιγὴν τῆς Βουλῆς, εἶπε τὰ ἑξῆς:

— *«Μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως θεωρῶ καθήκον μου νὰ δηλώσω καὶ ἐγὼ, ὅτι τὸ μέτρον τῆς ἐπιστρατεύσεως, ὡς μέτρον προληπτικὸν ἐπὶ ἀποτροπῇ παντὸς κινδύνου τῶν ζωτικῶν τῆς Χώρας συμφερόντων, εὐρίσκω δεδωκενολογημένον πληρόστατα ἐκ τῆς καταστάσεως, ἥτις περὶ ἡμᾶς ἐδημιουργήθη. Ἐκφράζω καὶ ἐγὼ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θέλει γίνῃ δυνατὸν νὰ μὴ ζητηθῶσιν αἱ θυσίαι ἐκεῖναι τὰς ὁποίας συνεπάγεται πᾶσα ἔνοπλος ρῆξις.*

Συγχρόνως ὁμως ἐκφράζω καὶ ἐγὼ τὴν ἀκλόνητον πεποίθησιν, ὅτι ἂν παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν καὶ ὥς εἴπωμεν καὶ παρὰ πᾶσαν προσπάθειαν, ἥτις

πρὸς τοῦτο δέον νὰ καταβληθῇ, ἤθελε γίνῃ ἀναγκαῖον νὰ κληθῇ ἡ Χώρα, ἵνα προστατεύσῃ τὰ ζωτικὰ αὐτῆς συμφέροντα, ἐκφράζω καὶ ἐγὼ τὴν πεποίθησιν, ὅτι θέλει ἐπιχειρήσῃ τὸ ἔργον ἐκεῖνο μετὰ τοῦ σθένους καὶ τῆς αὐτοθυσίας, τὴν ὁποίαν πάντοτε ἐπεδείξατο». (Παρατεταμένα χειροκροτήματα ἐκ τῆς αἰθούσης καὶ τῶν θεωρείων).

Παραβίασις οὐδετερότητος.

Τὴν 19ην Σεπτεμβρίου 1915 Ἀγγλογαλλικὰ στρατεύματα ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ἀγγλου στρατηγοῦ Χάμιλτον, προσερχόμενα ἐκ Λαρδανελλίων, ἀπεβιάσθησαν εἰς Θεσσαλονίκην, παραβιάσαντα οὕτω τὴν οὐδετερότητα τῆς Χώρας. Τὸ γεγονὸς γνωσθὲν κατετάραξε τὸν λαὸν εἰς βαθμὸν ἀνησυχαστικόν, σύσσωμος δὲ ὁ τύπος ἐσχολίασε τοῦτο μετὰ δριμύτητος. Ἡ κατάσταση ἥτις ἐδημιουργεῖτο ἦτο ἐξόχως κινδυνώδης διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀνεμένετο μετ' ἀγωνίας ἀπεριγραπτῆς ἢ στάσις τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Βασιλέως ἐναντι τοῦ σοβαροῦ ἐκείνου γεγονότος.

Ὁ ἐν Ἀθήναις πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας κ. Γκιγεμὲν ἀπηύθυνε πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον τὴν κάτωθι ἐπιστολήν:

Κύριε Πρόεδρε

Ἐντολὴ τῆς Κυβερνήσεώς μου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνώσιν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος τὴν εἰς Θεσσαλονίκην ἀφίξιν τῆς πρώτης ἀποστολῆς Γαλλικῶν στρατευμάτων καὶ νὰ δηλώσω συγχρόνως ὅτι ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία σύμμαχοι τῆς Σερβίας στέλλουσι τὰ στρατεύματά των ὅπως βοηθήσουν αὐτὴν καὶ ἐξασφαλίσωσι τὰς μετ' αὐτῆς συγκοινωνίας, καὶ ὅτι ἀμφότεραι ἔχουσι τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἥτις παρέσχεν ἤδη εἰς αὐτὰς τόσα δειγμάτων φιλίας δὲν θέλει ἐναντιωθῇ εἰς μέτρα ληφθέντα ἐν τῷ συμφέροντι τῆς Σερβίας τῆς ὁποίας αὕτη εἶνε ἐπίσης σύμμαχος».

Ι. ΓΚΥΓΙΕΜΕΝ

Μετὰ τὴν λήψιν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ὁ κ. Βενιζέλος συνειργάσθη μετὰ τοῦ Βασιλέως ἐπὶ μακρὸν καὶ ἀπεφασίσθη ἀπὸ κοινοῦ ἡ τηρητέα στάσις.

Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὁ κ. Βενιζέλος ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Γάλλον πρεσβευτὴν ἑγγράφον διαμαρτυρίαν τῆς Ἑλλάδος, ἥς ἡ κρισιμότερα περίοδος ἔχει ὡς ἑξῆς:

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ δηλώσω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, ὅτι ἡ Β. Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις οὕσα οὐδετέρα ἐν τῷ Εὐρωπαϊκῷ πολέμῳ, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ τὰς σκοπομένους ἐνεργείας, καθόσον αὗται παραβιάζουσι τὴν οὐδετερότητα τῆς Ἑλλάδος, ἡ δὲ παραβίασις αὕτη εἶνε τοσοῦτον μάλλον χαρακτηριστικὴ ὅσον προέρχεται ἐκ δύο Μ. Δυνάμεων ἐμπολέμων.

Ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις ἔχει ὡς ἐκ τούτου τὸ καθήκον νὰ διαμαρτυρηθῇ κατὰ τῆς διελεύσεως ξένων στρατευμάτων διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους. Τὸ γεγονὸς, ὅτι τὰ στρατεύματα ταῦτα προορίζονται ἀποκλειστικῶς ὅπως βοηθήσωσι τὴν Σερβίαν, σύμμαχον τῆς Ἑλλάδος, οὐδόλως μεταβάλλει τὴν νομικὴν θέσιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, διότι, καὶ ὑπὸ Βαλκανικὴν ἐποψιν ἡ οὐδετερότης

τῆς Ἑλλάδος δὲν θὰ ἡδύνατο πρὸ τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ συμμαχικοῦ ὅρου νὰ ἐπηρρεασθῇ ὑπὸ τοῦ κινδύνου, ὅστις, ἀπειλῶν νῦν τὴν Σερβίαν, προκαλεῖ τὴν ἀποστολὴν εἰς βοήθειάν της διεθνῶν στρατευμάτων».

ΕΛ. Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Εἰς τὴν Βουλὴν—Ἱστορικαὶ ἀγορεύσεις.

Τὸ βαρυσήμαντον ἐκεῖνο γεγονός ἤχθη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 21ης Σεπτεμβρίου. Ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος λαβὼν πρῶτος τὸν λόγον, ἀνέφερε τὸ ἱστορικὸν καὶ ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Γκυγιεμὲν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν διαμαρτυρίαν διὰ τὴν ἀποβίβασιν τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων. Μετὰ τὸν κ. Βενιζέλον ἀνῆλθε τὸ Βῆμα ὁ ἀείμνηστος ἸΩΑΝΝΗΣ ΣΤ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ βουλευτῆς Φλωρίνης⁽¹⁾ ὅστις διεμαρτυρήθη ἐντόνως διὰ τὴν παραβίασιν τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Κρατῶν ἅτινα διετυμπάνιζον ὅτι ἠγωνίζοντο ὑπὲρ τοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ἐλευθερίας. Προχωρῶν ὁ ἸΩΑΝΝΗΣ ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ ἐζήτησε νὰ διευκρινισθοῦν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τὰ σημεῖα: α) ἂν εἶχε μελετηθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἐν Μακεδονίᾳ διαξαγωγῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστρατεύσεως μετὰ τὴν ἐν αὐτῇ παρουσίαν τῶν ξένων στρατευμάτων, β) ἂν οἱ σύμμαχοι ἐμελέτων νέας ἀποβάσεις ἐν Μακεδονίᾳ ἢ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ σιδηροδρόμου Θεσσαλονίκης—Σκοπίων, καὶ γ) ποῖαι ἦσαν αἱ ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς μετὰξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας ὑφισταμένης συνθήκης ἀπορρυσῶν ὑποχρεώσεων ἐν περιπτώσει Βουλγαρικῆς κατὰ τῆς Σερβίας ἐπιθέσεως.

Ὁ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἀπαντῶν ἐδήλωσεν ὅτι θ' ἀπῆντα μόνον εἰς τὸ πρῶτον ἐρώτημα καὶ παρέσχε τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ συγκέντρωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐν Μακεδονίᾳ δὲν θὰ παρημποδίζετο ποσῶς ὑπὸ τῶν ἀποβιβασθέντων Ἀγγλογαλλικῶν στρατευμάτων. Κατὰ τὰ λοιπὰ, ἐδήλωσεν ὅτι θ' ἀπῆντα μόνον ἂν τῷ ἐξητοῦντο πληροφορίαι παρ' ἐκείνων «οἱ ὅποιοι κατὰ τὰ κοινοβουλευτικὰ νόμιμα εἶνε οἱ ἔχοντες τοιοῦτον δικαίωμα».

Ἐλαβεν ἀμέσως τὸν λόγον ὁ ἀείμνηστος ΔΗΜ. Γ. ΡΑΛΛΗΣ ὑπὸ τὴν σιγὴν ὁλοκλήρου τῆς Βουλῆς. Παλλόμενος ἐξ ἱερᾶς ἀγανακτήσεως, ὁ ἀείμνηστος ἐκεῖνος πατριώτης, ἐχαράκτηρσεν ὡς **κόλαφον** κατὰ τῆς ἀκεραιότητος τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀπόβασιν τῶν ἀγγλογάλλων, ἥτις μετέβαλε πλέον τὴν Ἑλλάδα εἰς ἐμπόλεμον χώραν. Καταλήγων ἐτόνισε τὴν ἀδικίαν ἣτις προσεγίνετο εἰς τὴν Μικρὰν Ἑλλάδα ἐκ μέρους τῶν Ἰσχυρῶν καὶ ἐκάλεσε τὴν Κυβέρνησιν νὰ προστατεύσῃ ἀντὶ πάσης θυσίας τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος.

Τὸν Δημήτ. Ράλλον, διεδέχθη ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ ΔΗΜ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ. Ἡ ἀγόρευσις του περιεστράφη εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ κ. Βενιζέλου ὅτι δὲν εἶχε καθήκον ν' ἀπαντᾷ ἡ Κυβέρνησις εἰς οἰονδήποτε βουλευτὴν. παρὰ μόνον εἰς τοὺς δικαιουμένους ἀπαντήσεως. Ἰδοὺ αὕτη:

ΔΗΜ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ. (Ἐκ τῶν ἐστενογραφημένων πρακτικῶν). «**Μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἀξιότιμου κ. προλαλήσαντος, διὰ τῆς ὁποίας διὰ χρωμάτων τόσων**

(1) Ὁ Ἰωάννης Στ. Δραγούμης, ἰδανικὸς πατριώτης, διακεκριμένος διπλωμάτης καὶ ὑπέρχως χαράκτηρ, ἐδόλοφονήθη τὴν 31ην Ἰουλίου 1920 ἐν μέσais Ἀθῆναις ὑπὸ στρατιωτικοῦ ἀποσώματος.

ζωηρῶν, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ τόσων συμμετρῶν πρὸς τὰ αἰσθήματα ἀπάντων ἡμῶν, διετυπώθη ἡ ἔντονος διαμαρτυρία, τὴν ὁποίαν πάντες εἶναι φυσικὸν νὰ αἰσθανώμεθα διὰ τὴν γενομένην κατὰ τῆς χώρας ἡμῶν, κατὰ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς, κατὰ τῆς αὐτοτελείας αὐτῆς προσβολήν, δὲν ἔχω ν' ἀπασχολήσω ἡμᾶς ἐπὶ πολὺ σχετικῶς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο. Ἀρκοῦμαι μόνον νὰ εἶπω, ὅτι ὅσα ὁ ἀξιότιμος προλαλήσας ἐξέθηκεν ἐκφράζουν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον καὶ ἡ ἐμὴ ψυχὴ αἰσθάνεται καὶ τὸ ἐξέθηκε μετὰ τῆς προσηκούσης ἀκριβείας καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης ζωηρότητος ὥστε νὰ μὴ ὑπολείπεται παρὰ νὰ προσθέσω καὶ τὴν ἐμὴν φωνὴν εἰς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐξέθηκεν. Ἀλλ' ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ βήματος, ἔχω καὶ ἐτέραν παρατήρησιν νὰ ὑποβάλω. Ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, προκληθεὶς ὑπὸ δύο ἐκ τῶν ἀξιότιμων συναδέλφων μου, ἵνα ἀπαντήσῃ εἰς ἐρωτήματα ὑπ' αὐτῶν διατύπωθέντα, ἀντέταξε κοινοβουλευτικὸν τι νόμιμον, κοινοβουλευτικὸν τι ἔθος, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως φρονεῖ ὅτι, δὲν εἶνε ὑποχρεωμένος ν' ἀπαντήσῃ. Καὶ διὰ τῆς τοιαύτης θεωρίας περιώρισε τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἕκαστος τῶν βουλευτῶν ἔχει ν' ἀπευθύνῃ τὰ ἐρωτήματα αὐτοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀξιώσας ὅτι τότε μόνον ἔχει ἡ Κυβέρνησις ὑποχρεώσιν ν' ἀπαντᾷ πρὸς τὰ ἐρωτήματα ταῦτα, ὅταν οὐχὶ ὑφ' ἐνὸς βουλευτοῦ, ἀλλ' οὐκ οἶδα ὑπὸ τίνος προσώπου τινὰ νομιμοποιήσιν ἔχοντος ὑποβάλλωνται. Πρὸς τὴν θεωρίαν ταύτην διαφωνῶ ριζικῶς. Ἐχω τὴν γνώμην, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὴν ὑποχρεώσιν ἀπεριόριστον νὰ ἀπαντᾷ εἰς τὰ ἐρωτήματα ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὁποῖα αὕτη ὑπὸ ἰδίαν αὐτῆς εὐθύνην ὡς διαχειριζομένη τὰς ἐθνικὰς ὑποθέσεις τὰ δημόσια συμφέροντα καὶ ὡς ἐκ τούτου δυναμένη αὕτη καὶ μόνη νὰ κρίνῃ καὶ νὰ φέρῃ τὴν εὐθύνην, νομίζει, ὅτι δύναται νὰ ἀπαντήσῃ. Μίαν καὶ μόνην ἀντίρρῃσιν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ὑποχρεώσιν τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ ἀπαντᾷ εἰς τὰ ἐρωτήματα τὰ ὁποῖα εἰς αὐτὴν ὑπὸ οἰουδήποτε βουλευτοῦ προβάλλονται. Τὴν ἀντίρρῃσιν ὅτι ἐκ τῆς γνώσεως τὴν ὁποίαν ἔχει αὕτη περὶ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων περὶ τῶν δημοσίων συμφερόντων, δὲν νομίζει ὅτι εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τῆς διὰ τῆς ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ προκαλουμένης συζητήσεως τὴν στιγμὴν ὅμως κατὰ τὴν ὁποίαν νομίζει ὅτι ἡ συζήτησις τὴν ὁποίαν προκαλεῖ ὁ βουλευτὴς δὲν ἀντίκειται εἰς τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα καὶ νομίζει τοῦτο ὑπὸ ἰδίαν αὐτῆς εὐθύνην καθήκον ἔχει ἀπαράβατον νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸν βουλευτὴν. (Ζωηρὰ χειροκροτήματα). Δὲν δύναται δὲ νὰ ἀξιώσῃ ἡ Κυβέρνησις ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ εἴπῃ ἂν ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι συμμεριζόμενοι τὴν εὐθύνην τὴν ἐμὴν περὶ τῆς ζημίας, ἡ ὁποία δύναται νὰ ἐπιτείνῃ εἰς τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα ἐκ τῆς συζητήσεως, τότε ἀποδέχομαι τὴν συζήτησιν, ἂν δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλοι οἱ ὅποιοι συμμερίζονται τὴν εὐθύνην ταύτην, τότε δὲν ἀποκρούω τὴν συζήτησιν, ἀλλὰ δὲν χωρῶ καὶ πρὸς αὐτήν. Νομίζω, κύριοι, ὅτι εἶχον ὑποχρεώσιν νὰ τονίσω τοῦτο, διότι πρόκειται περὶ ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν νομίζω ὅτι ἂν δεχθῶμεν θέλομεν τρώσῃ εἰς τὰ καίρια τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, (χειροκροτήματα) καὶ ἀναμένω παρὰ τῆς Κυβερνήσεως νὰ δηλώσῃ ἂν ἐπιμένῃ εἰς τὴν γνώμην, τὴν ὁποίαν προηγουμένως ἐξέφερε (χειροκροτήματα).

Ὁ ἀείμνηστος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ λαβὼν τὸν λόγον συνεφώνησε πρὸς ὅσα ὁ Δημ. Ράλλης εἶπεν. Προχωρῶν ἐτόνισε ὅτι δὲν πιστεύει νὰ ὑπάρχῃ Ἑλλην βουλευτῆς, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ ἡσθάνετο τὴν τρομερὰν προσβολήν, ἥτις ἐγένετο κατὰ τῆς

ἀκεραιότητος τῆς Ἑλλάδος. Συνεχίζων ὁ ἀειμνήστos ἀνὴρ προὐκάλεσε τὸν κ. Βενιζέλον νὰ δηλώσῃ ἂν ἡ Ἑλλὰς ὑποχρεοῦτο ἐκ τῆς συνθήκης νὰ βοηθήσῃ τὴν Σερβίαν εἰς περιπτώσιν Βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως.

Ὁ κ. ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, ἀπαντῶν εἰς τὴν πρόκλησιν τοῦ Γεωργ. Θεοτόκη ἐδήλωσεν ἀπεριφράστως ὅτι κατὰ τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως ἡ Ἑλλὰς εἶχε καθήκον εἰς περιπτώσιν Βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως ν' ἀποδυσθῇ εἰς τὸν πόλεμον βοηθοῦσα τὴν Σερβίαν.

Ὁ ΓΕΩΡΓ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ ἀπαντῶν ἐτόνισε τὴν πρὸς τὴν γνώμην τοῦ κ. Βενιζέλου διαφωνίαν του παρατηρήσας ὅτι ἡ μετὰ τὴν Σερβίαν καὶ Ἑλλάδος συνθήκη συμμαχίας δὲν ὑφίστατο ἐν ἰσχύει, ἀφ' ἧς ἡ Σερβία ἐδέχθη τὴν ἐκχώρησιν εἰς τὴν Βουλγαρίαν ἐδαφῶν, ἅτινα ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἀνέκτησε. Τελευτῶν ὁ Γ. Θεοτόκης, ἐξέφρασε τὸν βαθύν του πόνον, πόνον Ἑλλήνων πατριώτου, διὰ τὰ δεινὰ ἅτινα θὰ ἐπεσώρευεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἀλόγιστος Βενιζελικὴ πολιτικὴ.

Τὸν Γεώργιον Θεοτόκην διεδέχθησαν ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ ἀειμνήστos ΝΙΚΟΛ. ΔΗ. ΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ καὶ ὁ κ. ΓΕΩΡΓ. ΜΠΟΥΣΙΟΣ ὁμιλήσαντες ὑφ' ὃ πνεῦμα ὁμίλησαν οἱ Δ. Ράλλης καὶ Γ. Θεοτόκης. Μετ' αὐτοὺς ἔλαβε τὸν λόγον ὁ κ. ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ὅστις ἐπεξετάθη ἐφ' ὅλης τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ.

Ὁ ΕΛΕΥΘ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἀρχόμενος τοῦ λόγου εἶπεν ὅτι ἂν μόνος ὁ κ. Ράλλης ἐλάμβανε τὸν λόγον δὲν θὰ ἀπῆντα, ὅχι δι' ἄλλον λόγον, ἀλλὰ διότι τὰ παρ' αὐτοῦ λεχθέντα δὲν ἦσαν ἄλλο ἢ ἐκδηλώσεις τῆς διαμαρτυρίας, τὴν ὁποίαν εὐλόγως ἡ Ἀντιπολίτευσις ἡσθάνθη τὸ καθήκον νὰ ἀπαιτήσῃ διὰ τὴν παραβίαν τῆς Ἑλληνικῆς οὐδετερότητος.

«Ἄλλ' οἱ ἄλλοι ὁμιλήσαντες ἐπεξέτεινον καὶ ἀλλαγῶν τὸ ζήτημα καὶ ἔχω καθήκον νὰ διαφωτίσω τὴν Βουλὴν, ἡ ὁποία ἀληθῶς διὰ πρώτην ἴσως φορὰν ἀντιμετωπίζει τόσον κρίσιμον περίστασιν καὶ καλεῖται εἰς τόσον σοβαρὰν συζήτησιν.

«Καὶ ἀπαντῶν πρῶτον εἰς τὸν κ. ἐξ Ἀττικῆς πολιτευτὴν λέγων, ὅτι ὅταν κατὰ Φεβρουάριον κατέλιπον τὴν ἀρχὴν ἐκληροδοτοῦν εἰς τὴν μετ' ἐμὲ Κυβέρνησιν ἐξωτερικὴν κατάστασιν καθ' ἣν ἡ Ἑλλὰς ἐκαλεῖτο νὰ μετάρχη τοῦ κοινοῦ τῶν Συμμάχων ἀγῶνος μετὰ εὐρέα ἀνταλλάγματα ἐν Μ. Ἀσίᾳ χωρὶς τὴν ὑποχρέωσιν ἀπὸ μέρους τῆς καμίας ἀντιπαραχωρήσεως. Πῶς καὶ διατὶ μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐμοῦ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐξητήθησαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα παραχωρήσεις, δὲν δύναμαι νὰ τὸ γνωρίζω. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον γνωρίζω εἶνε ὅτι, ἀναλαβὼν καὶ πάλιν τὴν ἀρχὴν εὐρίσκομαι εἰς τὴν εὐτυχὴ θέσιν ν' ἀνακοινώσω εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι ὅχι μόνον καὶ πάλιν παραχωρήσεις δὲν ζητοῦνται ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Σερβίας ζητηθεῖσαι, καθ' ὧν καὶ ἡμεῖς εἰχομεν ἀνταχθῇ, ἔχασαν πλέον τὸ κύρος των».

Ὡς πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ κ. Βοζίκη ἀν' ἐξητήθη στρατιωτικὴ ἐνίσχυσις ὑπὸ τῶν Συμμάχων ὁ κ. Βενιζέλος δηλοῖ ὅτι ὄντως ἠρώτησε τὰς Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως, ἂν εἰς περίστασιν καθ' ἣν βοηθοῦντες τὴν Σερβίαν κατὰ τῆς Βουλγαρίας ἠθέλωμεν λάβῃ ἀνάγκην δυνάμεως τινος στρατιωτικῆς θὰ ἠδύναντο νὰ μᾶς παράσχωσι τοιαύτην. Καὶ ἔσχον καταφατικὴν τὴν δῆλωσιν χωρὶς, καμμίαν ἄλλην ἀξίωσιν τῶν Δυνάμεων ἀπὸ μέρους τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς πρὸς τὴν κατάθεσιν τοῦ κειμένου τῆς συνθήκης ἀναγνωρίζει, ὅτι πρέπει νὰ φωτισθῇ ἡ Βουλὴ καὶ δηλοῖ ὅτι ἡδη διαρκούσης τῆς συνεδριάσεως ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸν κ. Παστὶς ζητῶν τὴν ἄδειαν τῆς ἀνακοινώσεως καὶ ἐλπίζει αὐτὸν ἢ μεθαύριον νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ καταθέσῃ αὐτὴν εἰς τὴν Βουλὴν. Γνωρίζει ὅμως εἰς τὴν Βουλὴν ἐκεῖνος ὅπερ δύναται καὶ ἀπὸ τοῦδε νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἡ συνθήκη ἡμῶν μετὰ τῆς Σερβίας γινόμενη πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ μετὰ τῆς Βουλγαρίας πολέμου εἶνε γενικὴ, ἀμυντικῆς δὲ μορφῆς ἀλλὰ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν ἑκατέρου τῶν Κρατῶν νὰ προστρέχῃ εἰς βοήθειαν τοῦ ἄλλου, ὅταν ἠθελε προσβληθῇ ὑπὸ τρίτου τινὸς καὶ διαρκείας 10ετοῦς. Ὅταν ἡ Αὐστρία ἐπετέθη κατὰ τῆς Σερβίας καὶ ὁ κ. Πάσις μοι ἐτηλεγράφη, ζητῶν τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ συμμαχικοῦ ὅρου, ἐγὼ ὑπέβαλον εἰς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ ὑπὸ τὴν ἐγκρίσιν εἰς τὸ Βασιλεῖος τὴν γνώμην, ὅπως ἡ Ἑλλὰς ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν παράσχῃ εἰς τὴν σύμμαχον. Νὰ φυλάξῃ τὰ νῶτα αὐτῆς μετὰ τὸ ὅπλον εἰς χεῖρας εὐθὺς ὡς ἡ Βουλγαρία ἠθέλην ἐπιτεθῇ κατ' αὐτῆς ἡ Ἑλλὰς νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Βουλγαρίας. Τοῦτο καὶ ἀπεδέχθη ἡ Σερβία. Ἡ

τοιαύτη δὲ στάσις τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρξεν ἀκριβῶς, ἡ δύναμις ἡ ὁποία ἀνέστειλεν ἕως τῶρα τὴν βουλγαρικὴν κατὰ τῆς Σερβίας ἐπίθεσιν. Ἐκτοτε δὲ ἡ Κυβέρνησις ἡ ὑπ' ἐμὲ δὲν ὤκησε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀρχὴν ἔχουσα τὴν γνώμην τῆς ἀπολύτου ἰσχύος τῆς Ἑλληνοσερβικῆς συμμαχίας. Τοιαύτην δὲ γνώμην περὶ τῆς ἰσχύος τῆς συμμαχίας εἶχε καὶ ἡ διαδεχθεῖσά με Κυβέρνησις τοῦ κ. Γούναρη (ἀναγιγνώσκει τὰς τότε δηλώσεις τοῦ κ. Γούναρη). Οὐδὲ ἔχω νὰ μεταβάλω γνώμης. Ἀν διὰ Κράτη μεγάλα ἡ παράβασις τῶν συνθηκῶν δὲν ἀποτελῇ δι' αὐτὰ κίνδυνον, διότι ἴσως ἡ ὑλικὴ ἰσχύς καλύπτει τὴν ἰσχύν τῆς συνθήκης, διὰ Κράτη μικρά, ὡς ἡ Ἑλλὰς, ἡ ἀθέτησις των ἐκ συνθήκης, ὑποχρεώσεων θὰ ἀπέτελλε ἀτίμωσιν, ἡ ὁποία θ' ἀνέκοπτε τὴν ἱστορικὴν αὐτῆς σταδιοδρομίαν. Διὰ τοῦτο καὶ μόλις ἐπιστρατεύθη ἡ Βουλγαρία ἐνόμισεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιστρατευθῇ καὶ ἡ Ἑλλὰς, πρέπει δὲ νὰ εἴπω καὶ τοῦτο ὅτι ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἐὰν ἡ πολιτικὴ τῆς ὑπ' ἐμὲ Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν γνώμην τῆς περὶ συμμαχίας δὲν ὑφίστατο κλονισμόν τινα ἴσως καὶ ἡ Βουλγαρία δὲν θὰ ἐνεθαρρύνετο νὰ ἐπιστρατευθῇ.

ΓΟΥΝΑΡΗΣ. Ποῖον κλονισμόν ἐννοεῖτε;

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Ἐὰν ἡ πολιτικὴ σας ὑπέστη ἀλλοίωσιν καὶ κλονισμόν, τότε ἀνακαλῶ ὅτι εἶπον, ἄλλως θὰ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐξηγήσω εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὰς σχετικὰς ἐνεργείας σας.

ΓΟΥΝΑΡΗΣ. Ἐγὼ θὰ εἴπω ὅτι ἔχω νὰ εἴπω ὅταν ὁμιλήσω, ἀλλὰ σεῖς ὀφείλετε νὰ ἐξηγήσητε τί ἐννοεῖτε ὁμιλοῦντες περὶ κλονισμοῦ τῆς πολιτικῆς μου.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Ἐδήλωσεν, ὅτι εἶμαι ἐτοιμος νὰ ἀνακαλέσω ὅτι εἶπον, ἐὰν βεβαιώτε ὅτι δὲν προσέβητε εἰς ἐνεργείας, αἱ ὁποῖαι ἔδωκαν νὰ πιστευθῇ ὅτι ἡ γνώμη τῆς Κυβερνήσεώς σας διὰ τὴν Ἑλληνοσερβικὴν συνθήκην δὲν ἠλλοιώθη. Ἄλλως εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ὁμιλήσω εὐρύτερον.

Ὁ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ συνεχίζων ἀναπτύσσει ὅχι μόνον τὰς ἠθικὰς ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ καὶ τὸ συμφέρον, ὅπερ εἶχεν ἡ Ἑλλὰς νὰ ταχθῇ παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν συμμάχων εὐθὺς ὡς ἠθέλην ἡ συμμαχικὴ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ. Εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ κ. Θεοτόκη τί θὰ ἐπραττεν ἡ Ἑλλὰς ἂν ἐπρόκειτο ν' ἀντιμετωπίσῃ καὶ ἄλλας Δυνάμεις, ἀπαντᾷ: «Δὲν εἶπα, οὔτε θὰ εἴπω, ὅτι πρέπει νὰ πολεμήσωμεν καὶ πρὸς τὴν Γερμανίαν καὶ πρὸς τὴν Αὐστρίαν. Θὰ ἦτο, βεβαίως, λυπηρὸν τοῦτο. Ἐὰν εἴως ἡ ἀνάγκη ἠθελε μᾶς φέρει ἀντιμετώπους θὰ κάμωμεν καὶ πάλιν, ὅτι ἡ τιμὴ μας ἐπιβάλλει!» Καὶ κατέληξε διὰ τῶν ἐξῆς:

— Αὕτη εἶνε ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως. Εἰς ὅσα δὲ ὀγκώδη, δύναμαι νὰ εἴπω, ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα παρέταξα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἔχω νὰ προσθέσω ὡς τὸ μεγαλύτερον καὶ ἀκαταμάχητον τοῦτο, ὅτι τὴν πολιτικὴν ταύτην φκοδόμησεν ὁ λαὸς κατὰ τὰς ἐκλογὰς (ἐσπῶρα χειροκροτήματα).

Τὸν Ἐλ. Βενιζέλον διεδέχθη ἐπὶ τὸ βῆμα πάλιν ὁ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ, ὅστις ἀρχόμενος τοῦ λόγου του εἶπεν, ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος δὲν ἠγωνίσθη νὰ παρατάξῃ ἐπιχειρήματα, ἀλλὰ νὰ μεταδώσῃ πεποιθήσεις. Ἀντιρροῦσας αὐτὸν εἰς ὅσα εἶπεν, ἐτόνισεν, ὅτι ἡ Ἀντὶντ ἦρε τὰς ἀξιώσεις περὶ παραχωρήσεων Ἑλληνικῶν ἐδαφῶν εἰς τὴν Βουλγαρίαν ὅχι ἀπὸ τὰς ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ὅταν ἐπέστη, ὅτι ἡ Βουλγαρία δὲν ἦτο μὲ τὸ μέρος τῆς. Ἐξακολουθῶν ἐπέμεινεν εἰς τὴν γνώμην του, ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τῶν συμμαχικῶν ὑποχρεώσεων πρὸς τὴν Σερβίαν ἐπὶ κινδύνῳ ἀντιμετωπίσεως καὶ ἄλλων Κρατῶν, πλὴν τῆς Βουλγαρίας, ἐφῆρεν εἰς τὴν συμμετοχὴν εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον καὶ συνεπῶς πρὸς τὸν ὀλεθρον.

Ἐκθέτετε τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ πλευρὸν τῆς Ἀντὶντ καὶ ἔχετε ἐκεῖ ἀφ' ἐνὸς τὴν Ρωσίαν ὑποστηρίζουσαν τὴν ἐπέκτασιν τοῦ Σλαβισμού, τὴν Ἰταλίαν ἀφ' ἑτέρου ζητοῦσαν τὴν Βόρειον Ἠπειρον, τὰς νήσους καὶ τὴν Κέρκυραν ἀκόμη, καὶ τὴν Ἀγγλίαν, ἥτις ἐφεῖρε τὴν μέθοδον τῶν παραχωρήσεων πρὸς τοὺς Βουλγάρους εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος. Μένει μόνον ἡ Γαλλία, ἡ οὐδὲν δυναμένη νὰ πράξῃ μόνῃ ὑπὲρ ἡμῶν. Διὰ τοῦτο φρονῶ, ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ἐξακολουθήσῃ, κύριε Πρωθυπουργέ, τὴν πολιτικὴν τῆς οὐδετερότητος καὶ νὰ μὴ ἐκθέσῃ τὴν Χάραν εἰς τὴν ἐχθρότητα δύο Μεγάλων Δυνάμεων ἐπὶ μεγάλῳ κινδύνῳ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἔθνους (ἐσπῶρα χειροκροτήματα).

Μετὰ βραχείαν ἀπάντησιν τοῦ κ. Βενιζέλου πρὸς τὸν κ. Γ. Θεοτόκην, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ κ. Γ. Πάπ, ὑποστηρίζας καὶ αὐτός, ὅτι ἡ πολεμικὴ πολιτικὴ τοῦ κ. Βενιζέλου ἦτο ἐπικίνδυνος διὰ τὰ ἔθνη συμμέρονα.

Ὁ λόγος τοῦ Δημ. Γούναρη.

Δ. Π. ΓΟΥΝΑΡΗΣ. Ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἀρχόμενος τῆς ἀγορεύσεώς του, πρὶν ἢ εἰσέλθῃ εἰς τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο καὶ πρόκειται νὰ ἀπασχολήσῃ κυρίως τὴν Βουλὴν, ἐνόμισεν, ὅτι ὠφείλε ν' ἀπαντήσῃ καὶ εἰς ὑπαινιγμὸν τοῦ ἀξιότιμου ἐξ Ἀττικῆς βουλευτοῦ, ὑπαινιγμὸν, κατὰ τὸν ὁποῖον αἱ Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως ἐζήτησαν ἀπὸ χρόνου μακροῦ νὰ ἐπιβάλλωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα παραχωρήσεις ἐδαφικάς, ἵνα δι' αὐτῶν προσκλήσωνται τὴν σύμπραξιν τῆς Βουλγαρίας. Ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀπαντῶν εἰς τὸν ὑπαινιγμὸν τοῦτον, ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ εἴπῃ πρὸς τὴν Βουλὴν, ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπεχώρησε τῆς Κυβερνήσεως, τὸ ζήτημα τῶν τοιούτων παραχωρήσεων ἦτο τεθαμμένον, κατὰ τὴν στιγμὴν δὲ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν τὸ ζήτημα τῶν παραχωρήσεων εἶχεν ἐμφανισθῇ ἐκ νέου εἰς τὸν ὁρίζοντα. Ἀφῆκε δὲ νὰ νοηθῇ ἢ καὶ ρητῶς εἶπεν, ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς ἐνεργείας ἡμῶν ἢ ἐκ παραλείψεως ἡμῶν, πάντως ὅμως ἐξ ἀδεξιότητος ἡμῶν. Εἶμαι ὑποχρεωμένος, κύριοι, ν' ἀποκρούσω κατὰ τὸν ἐντονώτατον τρόπον τὴν τοιαύτην αἰτίασιν. Εἶμαι δὲ ὑποχρεωμένος νὰ παρατηρήσω εἰς τὴν Βουλὴν ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἐνάρξεως τοῦ λόγου μου, ὅτι δὲν εἶνε ἐπιτετραμμένον εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ὁποῖος εὖρηται ἐν κατοχῇ τῶν ἐγγράφων, ὁ ὁποῖος εὖρηται ἐν γνώσει τῶν γεγονότων, τοιαύτην τινα αἰτίασιν νὰ ἀπευθύνῃ καθ' ἡμῶν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἐν στιγμῇ οὕτωσὶ σοβαρᾷ, ἐν στιγμῇ κατὰ τὴν ὁποίαν καλούμεθα πάντες μὲ ἐν πνεῦμα, μὲ μίαν ψυχὴν, μὲ ἐνιαίαν πάντες κατεύθυνσιν πρὸς τὴν Πατρίδα, νὰ ἐπιληφθῶμεν τῶν ὑφίστων ζητημάτων, τῶν ζητημάτων ἐκείνων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ ἐν τῷ μέλλοντι ὑπαρξίς ἢ μὴ ὑπαρξίς τῆς χώρας ἡμῶν. (Χειροκροτήματα).

Καὶ λέγων ταῦτα, κύριοι, θέλω ἀποδείξῃ διὰ τῶν γεγονότων, ὅτι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶπεν ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἦσαν λέξεις προωρισμένοι ἵνα προκαλέσωσιν ἐντυπώσεις καὶ ὅχι λέξεις, αἱ ὁποῖα ἐκπροσωποῦσιν ιδέας, προωρισμένας νὰ γεννήσωσι πεποιθήσεις. Ὅποῖον, κύριοι, ἦτο τὸ ζήτημα τῶν παραχωρήσεων καὶ ὁποῖα τις ἡ ἱστορία αὐτοῦ, ἡ Βουλὴ ἀγνοεῖ.

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τὴν γνωρίζει, διότι ἀπὸ τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν συνήφθη ἡ συνθήκη τοῦ Βουκουρεστίου, ἀπὸ τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδημιουργήθη τὸ Βαλκανικὸν καθεστὼς ὑπῆρξαν εἰς τὸν ὁρίζοντα τῆς Εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς, ὑπῆρξαν εἰς τὸν ὁρίζοντα τῆς Εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας ιδέαι τείνουσαι νὰ δηλητηριάσωσι καὶ τὸ κοινὸν φρόνημα τῶν διαφόρων λαῶν, ὅτι ἡ συνθήκη ἐκείνη δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν κατάστασιν τὴν ἀληθῆ καὶ δικαίαν καὶ σύμμετρον πρὸς τὰ πραγματικὰ καὶ ἄξια ἀναγνωρίσεως ἐθνικὰ συμφέροντα τῶν διαφόρων λαῶν. Ὅπως δὲ ἀπὸ τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεργάσθη ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος καὶ ἰδιαιτάτα ἀπὸ τῆς στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη τῶν ἀντιμαχομένων μερίδων ἐν τῷ κολοσσιαίῳ ἀγῶνι ἐνόμισαν, ὅτι ἔπρεπε τὰ στραφῶσιν, ἵνα προσκλήσωνται καὶ ἐν τοῖς Βαλκανίοις συμμάχους τοῦ ἀγῶνος αὐτῶν εἶνε γνωστὸν, ὅτι ἡ μία τῶν ομάδων, ἀποβλέψασα εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ἐπρότεινεν εἰς αὐτὴν τὴν μεταβολὴν τῆς συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου, τὴν μεταβολὴν τοῦ συστήματος ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ὁ κ. Πρόεδρος

τῆς Κυβερνήσεως ὀνομάζει ἰσορροπίαν καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποῖου συστήματος ἀξιοῖ νὰ θεμελιώσῃ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ.

Καὶ γνωρίζει ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀγνοεῖ ἡ Βουλὴ καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἀνακινῶ εἰς αὐτὴν ἤδη, ὅτι ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1914 ἤρχισαν νὰ ἐμφανίζωνται συζητήσεις καὶ ὁμιλίας περὶ παραχωρήσεων ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Βουλγαρίαν. Κατὰ τὴν πρώτην δὲ ἐμφάνισιν τῶν τοιούτων συζητήσεων καὶ ὁμιλιῶν ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ τοῦ ὑπομνήσω, ὅτι ἡσθάνθη τοιαύτην ἐν αὐτῷ πικρίαν διὰ τὴν ὑπονόμωσιν τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐθεώρει ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος ἡμῶν, ὥστε ἐσκέφθη νὰ προβῇ καὶ εἰς ἀπόφασιν, τὴν ὁποίαν ἐγὼ, καίτοι πολιτικὸς αὐτοῦ ἀντίπαλος, θεωρῶ εὐτύχημα, ὅτι δὲν ἐξετέλεσε τότε. Ἡ συζήτησις αὕτη ἔλαβε χαρακτῆρα ὁπωσοῦν ζωηρότερον καὶ ἤρχισαν συμβουλαί, αἱ ὁποῖαι ὅταν ἐν τῇ διπλωματίᾳ ἐμφανίζωνται ὀλίγον ἀπέχουσι τῆς πιέσεως, πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἵνα ἀποφασίσῃ καὶ προβῇ εἰς τὰς ἐδαφικὰς θυσίας τὰς ἀναγκαίας, ὅπως ἡ ὁμὰς ἐκείνη τῶν Δυνάμεων, ἣτις ὑπέβαλε τὰς τοιαύτας συμβουλὰς, κατορθώσῃ νὰ προσκλήσῃται τὴν ἀρωγὴν τῆς Βουλγαρίας. Ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἐπικαλεῖται βεβαίως, ὅταν λέγῃ, ὅτι ὀλίγον πρὸ τῆς ἀποχωρήσεως αὐτοῦ εἶχεν ἐγκαταλειφθῇ ἢ κατὰ τὴν γραφικὴν αὐτοῦ ἔκφρασιν εἶχε ταφῇ ἡ τοιαύτη πολιτικὴ, ἐπικαλεῖται βεβαίως ἐν τηλεγράφῳ, τὸ ὁποῖον δύναμαι νὰ μνημονεύσω, διότι ἐδημοσιεύθη. Κατὰ τὸ τηλεγράφημα τοῦτο ὁ ἐπὶ τῶν Ἑξωτερικῶν ὑπουργὸς τῆς Ἀγγλίας τηλεγραφῶν πρὸς τὸν ἐνταῦθα πρεσβευτὴν αὐτῆς ἐντεῖλατο αὐτῷ νὰ ἀνακινῶσιν εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλληνικῆς, ὅτι, ἂν ἡ Ἑλλὰς ἀπεφάσιζε νὰ παράσχω τὴν συνδρομὴν αὐτῆς εἰς τὴν Σερβίαν ἐναντίον τῆς μελετωμένης τότε ἐπιθέσεως τῶν Αὐστριακῶν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ ἐπὶ οὐσιωδῶν παραχωρήσεων ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

Ἐν συνεχείᾳ δὲ πρὸς ταῦτα τὸ τηλεγράφημα ἐκεῖνο ἔλεγεν, ὅτι δύναται ἡ Ἑλλὰς νὰ πιστεύῃ, ἂν ἐπικουρήσῃ τῇ Σερβίᾳ, ὅτι δὲν θὰ ἔχῃ τὴν Βουλγαρίαν ἐχθρὰν, δὲν θὰ ἔχῃ νὰ φοβῆται ἐπίθεσιν τῆς Βουλγαρίας, διότι θὰ ληφθῇ μέριμνα ἵνα προσκλήσῃται ἡ Συνεννόησις τὴν Βουλγαρίαν διὰ τῆς παραχωρήσεως Σερβικῶν μόνον ἐδαφῶν. Προσέθετε δὲ τὸ τηλεγράφημα ἐκεῖνο, ὅτι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα δὲν θὰ ἐζητοῦντο ἐδαφικαὶ παραχωρήσεις, ἀλλ' ἐζητεῖτο μόνον ἵνα στέρξῃ εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῆς ἰσορροπίας διὰ τῆς ἐγκρίσεως τῶν παραχωρήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐζητοῦντο ἀπὸ τὴν Σερβίαν. Καὶ ἰδοὺ, λέγει ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ἡ αἴτησις παραχωρήσεων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα εἶχεν ἐγκαταλειφθῇ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Δησμονεῖ ὅμως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἡμέραν, καθ' ἣν ἔλαβε τὸ τηλεγράφημα τοῦτο ἢ κατὰ τὴν ἐπομένην, ἤρχισεν ὁμιλῶν καὶ συζητῶν αὐτὸς ὁ ἴδιος περὶ παραχωρήσεων ἐξ ἰδίας αὐτοῦ πρωτοβουλίας φερομένων εἰς συζήτησιν ἐπὶ τοῖς ἀνταλλάγμασιν ἐκείνοις, τὰ ὁποῖα ἐν τῷ τηλεγραφίᾳ ἐφέροντο ὡς προσφερόμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Δησμονεῖ ἐπίσης ὁ κ. πρωθυπουργός, ὅτι τὴν ιδέαν ταύτην τῶν παραχωρήσεων, τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ οἰκεία πρωτοβουλία ἀρξαμένην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἔλαβε τὸ ἐν λόγῳ τηλεγράφημα ἢ τὴν ἐπομένην, τὴν ιδέαν ταύτην τὴν ἐγκατέλειψε μόνον τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἐβεβαιώθη διὰ τῆς συνά-

ψεως τοῦ βουλγαρικοῦ δανείου μετὰ τῆς Γερμανίας, ὅτι δὲν ἦτο πλέον δυνατὴ ἡ προσέλκυσις τῆς Βουλγαρίας οὔτε διὰ τῶν τοιούτων παραχωρήσεων. Συνεπῶς ἦτο μάταιον πλέον νὰ γίνεται λόγος περὶ παραχωρήσεων πρὸς χώραν, ἡ ὁποία, συνδεθεῖσα καθ' ὃν τρόπον συνεδέθη μετὰ τῆς Γερμανίας, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προσχωρήσῃ πρὸς τὰς Δυνάμεις τῆς Συνεννόσεως ἀντὶ οἰωνοῦ ποτε πρὸς αὐτὴν παραχωρήσεων.

Καὶ τώρα ἐρωτῶ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως. Αφοῦ εἴχετε πεισθῆ, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι τεθαμμένον, ἀφοῦ ῥητῶς σὰς εἶπον, ὅτι δὲν ζητοῦσι παρ' ἡμῶν παραχωρήσεις, τί εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σὰς ἔκανε νὰ φέρητε ὑπὸ συζήτησιν τὸ ζήτημα τῶν παραχωρήσεων καὶ νὰ ζητήσητε τὴν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἐπικράτησιν τῆς ιδέας ταύτης; Εἶνε ἄρα γε τὸ αἰσθητήριον ἐκεῖνο τὸ ἰδιαίτερον, διὰ τὸ ὁποῖον καυχᾶσθε καὶ διὰ τὸ ὁποῖον σὰς θαυμάζουν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι σὰς θαυμάζουν; Εἶναι τὸ αἰσθητήριον ἐκεῖνο τὸ ἰδιαίτερον, τὸ ὁποῖον σὰς ἔκαμε νὰ βλέπετε, ὅτι καὶ μετὰ ὅλας τὰς λέξεις τὰς ὁποίας ἐν τῷ τηλεγραφηματι, δι' ὧν σὰς βεβαίουν, ὅτι οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ παραχωρήσεων ἐκ μέρους ἡμῶν, ἐν τούτοις, ἅμα γεννᾶται ζήτημα περὶ προσελκύσεως τῆς Βουλγαρίας διὰ τῶν Σερβικῶν παραχωρήσεων, μοιραίως φέρονται εἰς τὸ νὰ ζητήσωσι καὶ παρ' ἡμῶν παραχωρήσεις; Ἐὰν τοιοῦτόν τι δὲν εἶχεν ὑπαγορευθῆ ὑπὸ τοῦ ἰδιαίτερου ἐκείνου αἰσθητηρίου καὶ προέβητε εἰς τὸ διάβημα, τὸ ὁποῖον προέβητε, προέβητε εἰς διάβημα ἀνεξήγητον. Καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν τὸ ἀνεξήγητον ὑπάρχει οὐδὲ παρέχετε ἄλλην ἐξήγησιν, ἐπιβάλλεται νὰ δεχθῆτε τὴν ἐξήγησιν τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἰσχυρίζομαι. Δὲν γνωρίζω, ἐὰν εἰς ἄλλας περιστάσεις τὸ αἰσθητήριόν σας ὁρθῶς σὰς ὠδήγησεν, ἀλλ' εἰς τὴν περιστάσιν ταύτην βεβαίως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον διῶδετε—ἐὰν καὶ μόνον τὸ διῶδετε καὶ ἐὰν δὲν εἴχετε καὶ νύξεις, ἐκ τῶν ὁποίων νὰ τὸ ἐξαγάγητε—ἦτο ἀκριβές. Διότι οὐδέποτε εἶχεν ἐγκαταλειφθῇ πράγματι ἡ πολιτικὴ τῆς προσελκύσεως τῆς Βουλγαρίας διὰ παραχωρήσεων ἐκ μέρους τῆς Σερβίας καὶ ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ ἐνεφανίσθησαν ἐκ νέου αἱ παραχωρήσεις, καὶ ἐνεφανίσθησαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Κυβερνήσεως, τῆς ὁποίας εἶχον τὴν τιμὴν νὰ προΐσταμαι, ἐνεφανίσθησαν κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς Ἰουλίου. Εἶναι ὑποχρεωμένος ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, νὰ ἀποδείξῃ ποῖον εἶναι τὸ γεγονός ἐκεῖνο, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Κυβέρνησις ἢ ὑπ' ἐμὲ ἔκαμε, ὥστε ν' ἀναβιώσῃ τὸ ζήτημα τῶν παραχωρήσεων, τὸ ὁποῖον ὁ κύριος πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐθεώρει μὲν τεθαμμένον, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ ὁποίου προσεπάθει νὰ καταστήσῃ ὁμόφωνον τὴν χώραν ἀπὸ τοῦ 1914 μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ἐπραγματοποιήθη τὸ Βουλγαρικὸν δάνειον καὶ ἔθαψε πᾶσαν τοιαύτην ιδέαν καὶ κατέστη πλέον πρόδηλον, ὅτι δὲν ἠδύνατο τοῦ λοιποῦ ἡ Βουλγαρία νὰ ἔλθῃ εἰς συνεννόησιν μετὰ τῆς Ἀντάντ. Εἶναι ὑποχρεωμένος ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀποδείξῃ τοῦτο, διότι ἂν δὲν τὸ ἀποδείξῃ, δὲν δύναται νὰ κατηγορῇ ἡμᾶς, ὅτι ἐκ τῆς ἡμετέρας ὑπαιτιότητος ἐπανῆλθον εἰς τὸ μέσον αἱ παραχωρήσεις. Ἀλλὰ δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποδείξῃ τοιοῦτόν τι, διότι τὸ αὐτὸ διάβημα, τὸ ὁποῖον πρὸς ἡμᾶς ἐγένετο κατὰ τὰ τέλη Ἰουλίου, ἐγένετο καὶ πρὸς τὴν Δύναμιν ἐκείνην, ἡ ὁποία παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Συμμάχων ἔχυνε τὸ αἷμά της καὶ συνετρίβετο. Θέλει νὰ εἴπῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ὡς ἐκ τῆς στάσεως ἡμῶν προσεκάλεσαμεν τὴν μὴν τῆς Συνεννόσεως καὶ δι' αὐτὸ

ἡ Συνεννόησις ἀπεφάσισε καὶ ἐπέβαλεν εἰς ἡμᾶς πρὸς ἐκδίκησιν καὶ τιμωρίαν τὰς παραχωρήσεις, ἐνῶ νῦν ἡ Συνεννόησις ἐκτιμῶσα τὴν πολιτείαν αὐτοῦ δὲν ἐξήτει παρ' ἡμῶν αὐτάς; Ἀλλὰ τότε διατὶ τὴν αὐτὴν στάσιν ἐτήρησε καὶ πρὸς τὴν χώραν ἐκείνην, μὲ τὴν ὁποίαν συνεπολέμει καὶ ἦτις ὑπὲρ αὐτῆς ἐθυσιάζετο;

Αἱ παραχωρήσεις

«Ἀλλ' ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως λέγει: Ἀμφισβητεῖτο τοῦτο, ὅταν βλέπετε, ὅτι ἐγὼ ἐπέτυχον νὰ ταφῶσιν ἐκ νέου αἱ παραχωρήσεις τὰς ὁποίας ὑμεῖς ἐφέρατε εἰς τὴν ζωὴν; Κύριοι, πρὸς τίνα ἀπευθύνεται τοιαῦτα λέγων ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως; Τίνα γνώμην ἔχει περὶ τῶν ἀκρατῶν αὐτοῦ, ὅταν τοιαῦτα λέγῃ πρὸς αὐτούς, καὶ ὡς ἴδιον αὐτοῦ κατόρθωμα παρουσιάζει τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Βουλγαρία δὲν ἀπεδέχθη τὰς παραχωρήσεις, τὰς ὁποίας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ τὸ πρῶτον προέτειναν καὶ τὰς ὁποίας μέχρι τῆς χθὲς ἐξηκολούθουν προσφέροντες; Καὶ μόνον ἤδη, ὅταν ἔχασαν τὴν ἐλπίδα νὰ προσκτήσωνται τὴν Βουλγαρίαν καὶ στέλλωσι στρατεύματα νὰ πολεμήσωσι κατ' αὐτῆς, μόνον ἤδη λέγουσι πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι δὲν ὑφίστανται; Καὶ δὲν ὑφίστανται, διότι ἡ Βουλγαρία δὲν τὰς δέχεται, δὲν ὑφίστανται διότι ἡ Βουλγαρία καὶ περιφρονητικῶς τὰς ἀποκρούει. Καὶ τοιαύτην ἐντεῦθεν πρὸς αὐτὴν λαμβάνουσι στάσιν αἱ Δυνάμεις τῆς Ἀντάντ, ὥστε καὶ τοὺς στρατοὺς αὐτῶν ἀποστέλλουσι σήμερον, ἵνα κατὰ τῆς Βουλγαρίας πολεμήσωσι. Ποῖαι εἶναι αἱ προτάσεις αἱ ὁποῖαι ἀνεκλήθησαν; Καὶ ἀπὸ ποίους ἀνεκλήθησαν αἱ προτάσεις; Ἀπὸ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι τώρα ἐμόρφωσαν γνώμην τοιαύτην περὶ τῆς Βουλγαρίας, ὥστε νὰ στέλλωσι καὶ στρατοὺς ἐναντίον αὐτῆς, παραβιάζοντες καὶ τὴν ἡμετέραν οὐδετερότητα. Δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι ἤδη ἀνεκλήθησαν αἱ προτάσεις ἢ ὀφείλει πᾶς τις νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνάκλησις προτάσεων, ἀλλ' ὑπάρχει ἀπόρριψις προτάσεων ἐκ μέρους τῆς Βουλγαρίας.

Καὶ εἶνε χαρακτηριστικόν, κύριοι, ὅτι αὐταὶ αἱ διαβεβαιώσεις περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλεῖ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, τῷ ἐδόθησαν, ὡς μᾶς ἐδήλωσε, μετὰ τὴν ἀπόβασιν τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων ἐν Ἑλλάδι. Καὶ διὰ νὰ δοθῶσιν ἐχρειάσθη νὰ εἴπῃ πρὸς τοὺς συμμαχοὺς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἠκούσατε. Ἐχρειάσθη νὰ τοῖς εἴπῃ: Κύριοι, ἐφέρατε στρατεύματα εἰς τὴν χώραν καὶ προσεβάλατε τὴν οὐδετερότητα αὐτῆς. Διαμαρτύρομαι. Δὲν σὰς κτυπῶ ὅμως, διότι μέχρι τοιοῦτου δὲν φθάνει οὔτε ἡ ὑποχρέωσις οὔτε τὸ συμφέρον μου. Προσέξατε ὅμως μὴ τυχὸν σκεφθῆτε διὰ τῶν στρατευμάτων τούτων, τὰ ὁποῖα κατέλαβον τὴν χώραν τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὰ ὁποῖα αὐτοὶ θὰ καταλάβωσι καὶ τὴν χώραν τὴν Σερβικὴν, προσέξατε μὴ τυχὸν σκεφθῆτε διὰ τῶν στρατευμάτων τούτων καταλαμβάνοντες τὰς χώρας αὐτάς νὰ τὰς δώσετε εἰς τὴν Βουλγαρίαν. Διότι τότε δύνασθε νὰ εἰσθε βέβαιοι, ὅτι θὰ ἀντιμετωπίσῃτε τὸν μικρὸν μὲν, ἀλλὰ γενναῖον στρατὸν μας. Ὅταν ταῦτα εἶπεν, τότε καὶ μόνον τότε οἱ σύμμαχοι τῷ ἀπήντησαν: Μείνατε ἡσυχος, αἱ προτάσεις πρὸς τὴν Βουλγαρίαν δὲν ὑφίστανται πλέον. (Χειροκροτήματα). Νομίζω ἐπαρκῆ, κύριοι, τὰ λεχθέντα ἐν σχέσει μὲ τὸ πρῶτον τοῦτο ζήτημα. Ἐπιλαμβάνομαι ἤδη τοῦ ζητήματος, τοῦ ὁποίου τὴν σπουδαιότητα ἐξήρην ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Συμφωνῶ πληρέστατα μὲ τὸν κ. Προβουλευτὸν ὡς πρὸς τὴν ἄκραν σοβαρότητα τοῦ ζητήματος. Διότι καὶ ἐγὼ λέγω, ὅτι οὐδέποτε ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ τῷ Ἑλληνικῷ συνεζητήθη ζήτημα τοιαύτης σπουδαιότητος καὶ ὡς πρὸς τὰς συνεπείας, ὡς δύναται νὰ ἐπιφέρῃ. Κύριοι, τὸ ζήτημα τὸ ἐμφανίζει ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος

να μὴ γίνῃ ἐφαρμογὴ τῆς συνθήκης κατὰ τὴν περίπτωσιν ἐκείνην. Ὑπῆρξε καὶ τρίτη περίπτωσις κατὰ τὴν 24 Ὀκτωβρίου 1914, ὅτε ἀπετάθη πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ἡ Σερβία καὶ ἐξήτησεν τὴν ἀρωγὴν τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συνθήκης. Καὶ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀντετάχθη. Καὶ δὲν ἔτυχε ἐφαρμογῆς οὐδὲ κατὰ τὴν περίπτωσιν ἐκείνην. Ὑπῆρξε καὶ ἑτέρα περίπτωσις κατὰ τὴν 12ην Ἰανουαρίου 1915. Καὶ πάλιν προσέφυγεν ἡ Σερβία ἢ οἱ σύμμαχοι αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐξήτησεν τὴν ἐφαρμογὴν τῆς συνθήκης, νομίζουσα, ὅτι ὑπάρχει περίπτωσις ἐφαρμογῆς αὐτῆς. Καὶ τότε συνεπεία τῶν ὅσων ἀντετάχθησαν ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἔτυχεν ἐφαρμογῆς ἡ συνθήκη οὔτε κατὰ τὴν περίπτωσιν ἐκείνην.

Ἐχομεν ποιπὸν τέσσαρας περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἐγένετο ἀπόπειρα ἵνα ἐφαρμοσθῇ ἡ συνθήκη, μίαν μὲν τῇ αἰτήσῃ ἡμῶν, τρεῖς δὲ τῇ αἰτήσῃ τῆς Σερβίας καὶ τῶν συμμάχων αὐτῆς, καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας αὐτὰς περιπτώσεις οὐδεμία ἐγένετο ἐφαρμογὴ αὐτῆς.

Ἡ συνθήκη, ὡς εἶπεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, λέγει, ὅτι οἷοσδήποτε καὶ ἂν ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Σερβίας, εἴμεθα ὑπόχρεοι νὰ παρὰσχωμεν τὴν συνδρομὴν μας πρὸς αὐτήν. Καὶ ὅμως ἐγένετο κατὰ τῆς Σερβίας ἐπίθεσις καὶ δὲν παρέχομεν τὴν συνδρομὴν μας καὶ δὲν ἐκρίθημεν ὡς ἀτιμαζόμενοι. Διὰ τί, κύριοι; Τί μαρτυρεῖ ἡ τετραπλὴ αὕτη μὴ ἐφαρμογὴ τῆς συνθήκης, τὴν ὁποίαν μᾶς παρουσίασε τόσον ἀπλῆν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως; Τί ἄλλο παρὰ ὅτι καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας αὐτὰς περιπτώσεις ἡ συνθήκη ἠρμηνεύθη οὐχὶ ὡς μία formula ρωμαϊκὴ, λέγουσα: ἂν τοῦτο οὕτως ἔχῃ, δημιουργεῖται ὑποχρέωσις. Ἀλλ' ἠρμηνεύθη ὡς ἐκδήλωσις ἀποφάσεων ἀπὸ κοινοῦ εἰλημμένων παρ' ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι συνεβλήθησαν ἐπὶ τῇ βάσει ὠρισμένης καταστάσεως πραγμάτων, ἀποφάσεων, ἀποβλεπουσῶν ἐν συνδυασμῷ εἰς κοινὰς ὑποχρεώσεις εἰς πραγματοποίησιν κοινῶν δι' ἀμφοτέρους συμφερόντων. Καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοιαύτης ἀντιλήψεως ἡ συνθήκη συνεδυσάσθη μὲ τὴν καθόλου πραγματικὴν κατάστασιν, οἷα ἐνεφανίζετο κατὰ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξητεῖτο ἡ πραγματοποίησις. Καὶ ἐπειδὴ εὐρέθη, ὅτι κατὰ πάσας ταύτας τὰς περιστάσεις, καὶ τὰς τέσσαρας, ἡ ἐν γένει κατάστασις τῶν πραγμάτων, ἡ καθόλου συμπλοκὴ τῶν ποικίλων συμφερόντων, τὰ ὁποῖα ἐτίθεντο ἐπὶ τοῦ τάπητος, δὲν ἐπέτρεπον τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ γράμματος τῆς συνθήκης, ἡ συνθήκη ἐγκατελείφθη. Ἡ συνθήκη δὲν ἐξετελέσθη. Καὶ οὐδεὶς εἶπε πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ οὔτε ἡ Ἑλλὰς εἶπε πρὸς τὴν Σερβίαν κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν, ὅτι ὑπῆρξε παραβίασις τῆς συνθήκης.

Ὑπῆρξεν ὅμως καὶ ἄλλη περίπτωσις κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἐξητήθη ἡ ἐκτέλεσις τῆς συνθήκης, ἐξητήθη ἄρσις τῆς συνθήκης. Δὲν εἶμαι ἐν γνώσει τῶν ἰδιαιτέρων περιστάσεων ὑπὸ τὰς ὁποίας ἡ Σερβία, ἀποφασίσασα νὰ προβῇ εἰς τὰς τῶν περιστάσεων πρὸς τὴν Βουλγαρίαν, ἐξήτησε τὴν ἡμετέραν συναίνεσιν ἄλλ' ὑπὸ παραχωρήσεις πρὸς τὴν Βουλγαρίαν, ὅρους καὶ ἂν ἐξητήθη ἡ ἡμετέρα συναίνεσις, ἡ συναίνεσις αὕτη οὐδὲν ἕτερον ἠδύνατο ν' ἀφορᾷ παρὰ κατάργησιν τῆς συνθήκης ἄρσιν αὐτῆς. Τί ἐξήτει ἡ Σερβία; Νὰ συμφωνήσῃ μετὰ τῆς Βουλγαρίας σύμπραξιν; Καὶ νὰ συμφωνήσουν ταύτην ἐπὶ τῇ βάσει παραχωρήσεως πρὸς τὴν Βουλγαρίαν ὅλων τῶν ἐδαφῶν πασῶν τῶν χωρῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσι μέρος—καὶ οὐσιῶδες μέρος—τῆς ἰσορροπίας πρὸς προστασίαν, τῆς ὁποίας εἶχε

ΝΕΟΝ ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΔΡΑΧΜΩΝ 200,000,000—7^η 1926

(Ἀππλαινόμενον παντὸς φόρου)

Τιμὴ ἐκάστης ὁμολογίας Δραχ. 250

Τόκος ἐτήσιος Δραχ. 17,50%

Αἱ κληρούμεναι ἐτήσιως ὁμολογίαι μετὰ λαχνοῦ ἀποφέρουσιν ἐτήσια κέρδη Δραχ. 1.600,000.

Αἱ ἐγγράφαι ἀρχονται τὴν 25 Σεπτεμβρίου καὶ λήγουσι τὴν 15 Ὀκτωβρίου 1926.

Ἐπωφεληθῆτε τῶν ἐφεργετημάτων τοῦ Δανείου τούτου καὶ σπεύσατε νὰ ἐγγραφήτε. Εἴνε ἡ καλλιτέρα τοποθέτησις τῶν χρημάτων σας.

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΕΝ. ΔΙΕΥΘ. ΔΙΟΝ. ΛΟΒΕΡΔΟΣ

Καταθέσεις—Ἀγορά καὶ πώλησις Συναλλάγματος
ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΠΛΕΟΝ ΕΥΝΟΙΚΟΥΣ ΟΡΟΥΣ

ΜΕΓΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΧΕΙΟΝ

ΜΟΝΟΝ 50.000 ΑΡΙΘΜΟΙ

ἐκ τῶν ὁποίων 30,000 κερδίζουν δρχ. 33,000,000

ΑΓΟΡΑΣΑΤΕ ΟΛΟΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΤΟΥ

Διὰ τοὺς ἐργάτας θὰ εἶναι τὸ σπιτάκι στὴν ἐξοχὴ.
Διὰ τοὺς ὑπαλλήλους θὰ εἶνε ἡ ἀποκατάστασις εἰς ὥρατον διαμέρισμα.
Διὰ τὰς δεσποινίδας θὰ εἶναι ἡ προίκα των.
Διὰ τοὺς ἀστοὺς θὰ εἶναι ἡ εὐμάθεια.
Διὰ τοὺς ἐπιχειρηματίας θὰ εἶναι νέα κεφάλαια.
Διὰ τοὺς εὐπόρους θὰ εἶναι ἡ ἀφθονία.
ΜΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ 6 ΔΡΧ. ΚΑΘΕ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΘΑ ΔΥΝΗΘΗΤΕ Ν' ΑΣΦΑΛΙΣΤΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΣΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 9

Τὰ γραμμάτια πωλοῦνται ἐπίσης εἰς: ὅλα τὰ καταστήματα τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, εἰς τὸ Κεντρικὸν Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων, τὴν Ἑταιρίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ τοὺς λοιποὺς πράκτορας τῆς Ἑταιρείας τοῦ Λαχείου.

ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΑΧΜΑΙ 10,000,000

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 33

Ἀριθμὸς Τηλεφώνου 12-69

Δ/ΝΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΠΡΩΤΗΝ ΖΗΤΗΣΙΝ

6%

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

8%

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ — ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΕΙΣ ΞΕΝΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ